

DIRVA

Nr. 30

Kovo-Marrh 11, 1960

Cleveland, Ohio

Vilniškė kompartijos viršūnė liko ta pati...

Ne tik Sniečkus, bet ir visi keturi kiti sekretoriai
pasiliko savo vietose

Pasitvirtino spėjimai, kad Sniečkui šį kartą negrėsė toki pavojai, kurie lyg šiuote išslavė kompartijos vadovybę Rygoje pereinant rudenį ir šių metų pradžioje. Po partijos suvažiavimo kovo 1-3 d., ne tik pats Sniečkus, bet ir visi keturi kiti sekretoriai (Šarkovas, Niunka, Manišis, Barauskas) pasiliko savo vietose, ir politbiure taip pat labai maža permainų. Šalia visų penkių sekretorių, biure pasiliko šie senieji nariai: F. Bieliauskas, J. Paleckis, M. Šumauskas, G. Zimanas. Nauji biuro nariai tik du: K. Kairys ir J. Novickas. Kairys užėmė Ozarskio vietą. (Prieš pusantrų metų Kairys užėmė ir Ozarskio turėtą vadinamosios liaudies ūkio tarybos pirmininko vietą). J. Novickis biure užėmė K. Liaudžio turėtą vietą, to paties K. Liaudžio, kuris neseniai buvo nuimtas nuo saugumo komiteto pirmininko vietos. J. Novickas partijos aparate pirmą kartą iškylo į biuro nario lygį. Jo ligišlinės pareigos viešai nebūdavo minimos. Buvęs saugumo komiteto pirmininkas K. Liaudis dabar tapo partijos revizijos pirmininku, vietoj J. Bartašiūno, anksčiau buvusio vidaus reikalų ir saugumo ministerio.

Iš kandidatų į politbiurą iškrito trys: Laurinaitis, Matulis ir Petkevičius. Liko tik rusiškojo kompartijos dienraščio (Sovietskaja Litva) redaktorius Meščeriakovas. Politbiuro kandidatais tapo Diržinskaitė-Piliušėnienė (valdžioje užėmusi pensijon pasitraukusio buvusio min. pirm. pavaduotojo K. Preikšo vietą) ir naujasis komjaunimo pirmasis sekretorius A. Česnavičius.

PAKEISTA VISA KOMJAUNIMO VADOVYBĖ VILNIUJE

Vasario vidury įvykusia komjaunimo suvažiavime buvo sudarytas naujas centro komitetas, kurio pirmajame posėdyje sudarytas respublikinis sekretariatas iš visiška naujų žmo-

nių. Pirmuoju komjaunimo sekretorium Lietuvoje dabar tapo A. Česnavičius (buvęs Vilniaus mieste komjaunimo sekretorius), antruoju rusas B. Čirkovas, paprastais sekretoriais — V. Morkūnas ir L. Barakūnaitė.

Ketverius metus pirmuoju komjaunimo sekretorium buvęs Juozas Petkevičius ryšium su tuo ne tik iškrito iš kompartijos CK politbiuro kandidatų, bet iškrito ir iš paties kompartijos CK: jo nebėra nei tikrųjų CK narių, nei kandidatų sąrašė, nei jokiuose kituose partijos centriniuose organuose.

KAI KURIE PASIKEITIMAI VILNIŠKIAME KOMPARTIJOS CENTRO KOMITETE

Šįmet kompartijos CK Vilniuje ne tik nebuvo padidintas, kaip anksčiau kad būdavo kiekvieno suvažiavimo proga, bet truputį netgi sumažintas. Vietoj 120 CK narių dabar bus 119, o vietoj 56 kandidatų liko 49.

Iš CK iškrito 32, pridėti nauji — 31. Tarp iškritusių yra buv. žemės ūkio ministeris V. Augustinaitis (dabar pavaduotojas prie Vazalinsko), buv. "užsienių reikalų ministeris" I. Gaška, M. Kaunaitė, buvęs saugumo viršininkas K. Liaudis (bus revizijos komisijos pirmininku), B. Pušinis, J. Stimbūrys — daugumas iš jų jau bepasitraukia į pensiją. Atskirai pažymėtini J. Bulavas ir J. Petkevičius.

J. Bulavas prieš dvejus metus dar buvo universiteto rektorius. Sniečkus šiame suvažiavime jau viešai pasakė, kad J. Bulavas iš universiteto rektoriaus pareigų buvo atleistas už "buržuazinį nacionalizmą", ir kad jis buvęs taip ir iš partijos pašalintas. J. Petkevičiaus išnykimas iš CK tuo pačiu metu, kai jis tapo išstumtas iš komjaunimo vadovybės, ne mažiau reikšmingas.

Tarp naujų CK narių yra naujas geležinkelių viršininkas G. Žemaitis, naujas saugumo viršininkas Randake-

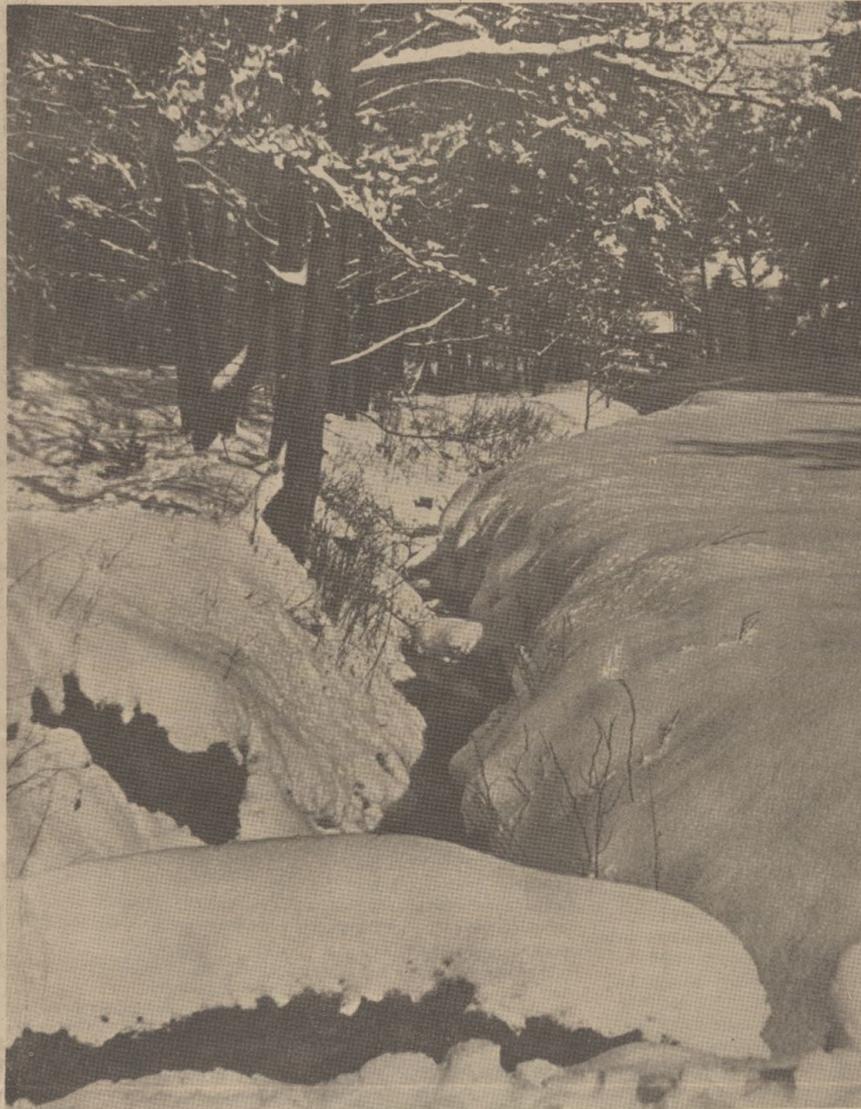
vičius, dabartinis universiteto rektorius J. Kubilius, rašytojų pirmininkas E. Mieželaitis. Pastarasis į CK narius pakilo iš revizijos komisijos. Bet jo kolega V. Reimeris, irgi buvęs revizijos komisijoj, ne tik neiškilo į CK, bet net ir revizijos komisiją nebeįstėjo. Revizijos komisijoj pastoviai laikosi M. Chodosaitė-Aleksandrovičienė. (LNA)

Turauskas išstremtas Korsikon

Ryšium su artėjančiu Chruščiovo vizitu Prancūzija griebėsi savotiškų Chruščiovo apsaugos priemonių. Paryžiaus policija areštavo visus įžymesnius Centro ir Rytų Europos egzilus, tarp jų ir buv. Lietuvos įgaliojimą ministrą Čekoslovakijai E. Turauską. Areštuotieji deportuoti į Korsikos salą.

Štokia Prancūzijos akcija prieš politinius egzilus iššaukė Pavergtųjų Seimo griežtą reakciją. Seimo pirmininkas pasiuntė protesto telegramą pačiam gen. de Gaulle, o Seimo delegacija apsilankė pas Prancūzijos gen. konsulą New Yorke ir jam išdėstė, kad šis nesu- prantamas ir nelauktas Prancūzijos žygis prieš egzilus tik pakenks pačios Prancūzijos prestižui laisvajame pasaulyje. Šios priemonės laužo nuo seno žinomą Prancūzijos tradiciją globoti politinius egzilus.

Vyriausybės pasirinktos Chruščiovo apsaugai priemonės šokiruoja daugelį ir pačių prancūzų. Senatorius Le Caumet įteikė vidaus reikalų ministeriui interpeliaciją. Visa didžioji spauda reiškia savo pasipiktinimą ir susirūpinimą, kur Prancūzija eina, kai jos priemonės egzilų atžvilgiu diktuoja sovietų saugumo įstai- gos.

Po karštos vasaros, žiemą Lietuvoje šįmet irgi reikšiasi labai aktyviai. Vasarą karščiai siekė Lietuvoje neįprasto aukščio — iki 32 ir net iki 37 laipsnių Celsijaus (nuo 90 iki 100 laipsnių F), o žiema pasirodė ir sniego gausumu: vasario 25 naktį Vilniuje sniego danga pastorėjo 32-tem centimentrais ir pasiekė 55 cm. (apie 22 colius) gylis. Šiame šimtmetėje tokio gylis sniego banga Lietuvoj buvo pirmą kartą. Tik 1908 metais sniego gylis buvo panašus, tai yra, tik vienu centimetru mažesnis. Nuotraukoje Rūdos upelis prie Veisiejų.

TŪPČIOJIMŲ POLITIKA: NUOLAIIDOS IR NESURANDAMI SPRENDIMAI

Prez. Eisenhoweris nutarė "šiuo metu" neleisti karo aviacijos lėktuvams skristi oriniais koridoriais į Berlyną didesniuose negu 10,000 pėdų aukščiuose. Valst. sekr. Chr. Herter paskelbė spaudos konferencijoje, kad prezidentas tai padaręs po to, kai išnagrinėjo skridimų problemą ir priėjo išvados, jog nesą "operacinio reikalingumo" lėktuvams skristi aukščiau, negu sovietai yra nustatę.

Tuo pat metu valst. sekretorius patvirtino, kad JAV ir jos sąjungininkės Prancūzija ir Britanija turinčios teisę skristi Berlynan bet kuriame aukštyje.

Kaip iš gerai informuotų sluoksnių patiriama, tokį prezidento sprendimą nelėmęs joks spaudimas iš sovietų arba britų pusės. Tačiau plačiai tikima, kad tuo sprendimu siekta nedidinti įtampos dėl Berlyno prieš artėjančią viršūnių konferenciją.

NESUSITARTA DĖL NUSIGINKLAVIMO PLANO

Toje pat spaudos konferencijoje valst. sekr. Herter patvirtino, kad Vakarų sąjungininkams dar nėra pasisekę susitarti ir paruošti bendrą planą nusiginklavimo deryboms, kurios turi prasidėti su sovietiniu bloku kovo 15 d.

Iš Paryžiaus pranešama, kad ten duoti nurodymai penktų valstybių specialistams dirbti be pertraukos, kad spėjus pasiekti susitarimą, tačiau niekas ligšiol negali pasakyti, ar bus įveikti nuo-

monių skirtumai ir patiekta tik-tai vienas planas. Paryžiuje pasitarimai prasidėjo po to, kai Washingtono nepasiekta jokių rezultatų. Paruoštas planas, jeigu pasisektų jį paruošti, dar turėtų būti aprobuotas NATO tarybos ir po to pasiūlytas kovo 15 d. prasidedančioje Ženevos konferencijoje.

Nuomonių skirtumai, kai kurių stebėtojų įsitikinimu, nesą esminiai. Prancūzija sutinkanti su kitais sąjungininkais, kad nusiginklavimo plane turinti būti eilė žingsnių, kurių sekantis tegalėtų būti vykdomas tik tada, kai ankstyvesnysis pasirodys esąs efektingas. Bet Prancūzija norinti energingesnio ir skubesnio priėjimo prie atominų ginklų sumažinimo.

Paryžiuje ryšium su vykstančiais nusiginklavimo komisijų posėdžiais įvyko visa eilė Prancūzijos ministerių tarybos posėdžių, kuriuose taip pat buvo nagrinėti nusiginklavimo klausimai.

Tačiau dalis prancūzų politikų galvoja, kad visa nusiginklavimo problema esanti tokia svarbi, jog tikro progreso tegalima būti pasiekti tik viršūnių konferencijoje, o kadangi dalis tos konferencijos jau įvyksianti Chruščiovo susitikime su De Gaulle, tad Prancūzijai būtų naudingiau nudelsti galutinį savo žodį iki tol, kol De Gaulle bus pasikalbėjęs su Chruščiovu.

DAR NENUTRAUKS SANTYKIŲ SU KUBA

Jungtinėms Valstybės pareiškus protestą dėl Fidel Castro kaltinimų, jog JAV dalyvavusi "sabotaže", kurio pasėkoje sproges prancūzų laivas su kariniais reikmenimis Havanos uoste, Kubos spauda ir radijas praplūpo iki šiol negirdėto masto šmeižtų ir JAV niekinimo akcija. Šalia jos, paskelbta eilė naujų amerikinių investicijų nusavinimų, jų tarpe 40 mil. dolerių vertės General Motors turtas. Akcija sukėlė tokią įtampą, kad buvo plačiai pasklidę gandai apie galimą diplomatinių santykių nutraukimą. Valst. sekr. Herter spaudos

konferencijoje pareiškė, kad JAV vyriausybė tuotaru nesvarstanti apie santykių su Kuba nutraukimą, tačiau, esą, galinčios iškilti aplinkybės, kurios priverstų tai padaryti. Herteris atsisakė skelbti tas aplinkybes pabrėždamas, kad JAV vis dar tebesitikinti nesklandumus pašalinti diplomatinių derybų keliu.

Ne sovietinėje spaudoje buvo paskelbta ši karikatūra, kaip iš pirmo žvilgsnio atrodytų, bet JAV kaimynės Kubos vyriausybės leidžiamame laikraštyje "Surco". Panašių piešinių pilna dabar yra visa Kubos spauda.

Trumpai

* PREZ. EISENHOWERIS numato aplankyti Portugaliją, grįždamas iš viršūnių konferencijos, prasidedančios gegužės 16. Vizitą paskatino draugiškas prezidento sutikimas portugaliskai kalbančioje Brazilijoje.

* JAV po devynerių metų pertraukos užmezgė diplomatinius santykius su Bulgarija, pastarąjį atšaukus 1950 m. paskelbtus kaltinimus, kad JAV pasiuntinys vykdė špionąžą.

* ARABŲ valstybių ambasados pareiškė Amerikai "gilų susirūpinimą" dėl Izraelio premjero vizito Jungt. Valstybėms. Esą, tas vizitas galys pabloginti arabų-Izraelio santykius.

Iš tarptautinės politikos užkulisių

Taip buvo išdavinėjama ir pardavinėjama Amerika

Kalendorius New Yorko teismo salėje prie Foley Square rodė 1950 sausio 21. Jau daugiau kaip dvidešimt valandų tariasi prisiekusieji. Reikia paskelbti sprendimą byloje prieš kaltinamąjį Alger Hiss, "Carnegie fondo tarptautinei taikai" pirmininką.

Alger Hiss

Tačiau didįjį susidomėjimą sukėlė ne dabartinė kaltinamojo užimamoji vieta, o anksčiau jo turėtas postas, Franklino Delano Roosevelto laikais, prieš prezidentu tampant Trumanui, Alger Hiss buvo aukštas valstybės departamento pareigūnas. Dabar jis kaltinamas kreivai liudijęs po priesaiką--nenustabu, kad byla visuomenėje kelia didelį susidomėjimą.

sikibdavė į savo žmonos ranką arba įsitverdavo užvarą taip, kad net rankų kaulai išsišaudavo.

O ta ranka nedrebėjo

Pirmoje byloje 1948 gruodžio 15, Hissas buvo išteisintas. Pagal amerikine teisę teisiama pripažįstamas kaltu, kai ji pasmerkia trys ketvirtadaliai prisiekusiųjų. Bet tą kartą tik aštuoni iš dvylikos prisiekusiųjų pasisakė už nuteisimą.

Užpakalinėje teismo salės sienoje laikrodžiai rodo 15:10 valandą. Teismo pareigūnas garsiai paskelbia, kad prisiekusiųjų pasitarimas baigtas. Klausytojai skuba į savo vietas, salėje įsiviešpatauja tylą. Kaltinamasis pasitaiso savo kaklaraištį, moteris nervingai perbraukia ranka savo plaukus.

Priscilla Hiss

Prokuras Thomas F. Murphy, ligot visai nežinomas žmogus, tuoj pat pareikalavo bylą persvarstyti. Aukštesnioji teismo instancija bylą grąžino pirmajai instancijai. Tik teismo pirmininkas buvo pakeistas, nes pirmosios bylos metu pasirodė kad ankstesnysis pirmininkas, teisėjas Kaufman, palaikė kaltinamojo pusę. Jis atmetinėjo prokuratūros liudininkus, jų tarpe visuose laikraščiuose minima "paslaptinąjį liudininką", tiksliau liudininkę, kuri turėjusi padaryti lemiamąjį liudijimą.

Prisiekusiesiems įeinant salėn, visi atsistoja. Kameros pradeda žirzti, foto aparatų užraktai kliksti.

Antroje byloje pasirodė naujas pirmininkas teisėjas Henry W. Goddard, kuris laikomas nešališkumo pavyzdžiu. "Paslaptinąjį liudininkę" išklausa, ir dabar spaudos atstovai spėlioja, ar tas liudijimas tikrai bus lemiamas, ir Hissas bus nuteistas.

Aštuoni iš dvyliko prisiekusiųjų yra moterys. Komisijos pirmininkė yra našlė Ada Condell. Ji gyvena Bronxo kvartale, kurį daugiausiai sudaro vidurinės luoma.

Kaltinamasis Alger Hiss vaidina pasitinkintį savimi. Jis sėdi suole, jįg reikalas jo visai neliestų. Šalia jo--kiek mažesnė žmona Priscilla, su kuria jis gyvai kalbasi. Retkarčiais jis atsiskiria į gynėją, apsišiekdamas pora žodžių.

Antrosios bylos pradžioje Hissas pareiškė, kad prisiekusiųjų sąstatas, kuriame buvo daugiau moterų negu vyrų, nebūsiąs jam laimingas. Gynėjas buvo priešingos nuomonės. Jis įtikinėjo Hissą, kad "moterys yra griežtos tik moterims", o jo atžvilgiu būsiąnčios nuolaidinės.

Priscilla Hiss nėra kaltinama. Tačiau jai buvo leista visą bylos metą sėdėti šalia kaltinamojo. Kai pasigirdavo liudijimas, kaltinąs jos vyrą, ji nukreipdavo savo žvilgsnį į jo akis, tartum norėdama įkalbėti drausos.

Alger Hissas bando našlės Condell akyse išskaityti, kaip "pasisekė", t.y. ar jis išteisins.

Išoriniai Alger Hiss visą laiką išliko ramus. Tik iš jo rankų judesių buvo galima pastebėti vidinį susijaudinimą. Kai atėidavo kritiški momentai, jis į-

ALGER HISS PALEISTAS

New York, 1954 XI 29

Buvęs JAV diplomatas Alger Hiss, kuris dėl priesaikos laužymo buvo nuteistas penkeriais metais kalėjimo, šiandien, atsėdėjęs 3 metus ir 8 mėnesius, už gerą elgesį sumažinus bausmę, paleistas iš kalėjimo. Išleidžiamasis Hissas, kuris buvo vienas iš artimiausių prez. Roosevelto patikėtinių, pareiškė, kad jis tęsiąs kovą, kol įrodysiąs savo nekaltumą.

tas. Bet storoka dama visai nežiūri į jį. Ji laiko rankose sprendimą, kuris nulėmė kaltinamojo likimą, ir ta ranka nedrebėjo.

Alger Hiss, kilęs iš vienos žymiausių JAV šeimų, garsiausių amerikinių mokyklų auklėtinis, aukštas valdininkas valstybės departamente, gerai apmokamas Carnegie Fondo pirmininkas, buvo visais dvylika balsų pripažintas kaltu.

Salėje pastebimas subruzdinimas, kai našlė Ada Condell paskelbia bausmės dydį: penkeri metai kalėjimo. Kiekvienas salėje esąs žino, kad tokia nepaprastai aukšta bausmė už priesaikos laužymą faktiškai pripažįstamas faktas, jog Hissas šnipinėjo Sovietijai. Už tai jau nebe galima bausti, nes praėjo per daug laiko nuo nusikaltimo. Ir kaltinamasis, dengdamas nusikaltimą, melagaliai liudijo, laužydamas priesaiką. Užtat už antrąjį nusikaltimą prisiekusieji pareikalavo pačios aukščiausios bausmės.

Kaltinamojo veide dingsta šypsena. Tartum pagalbos ieškodamas, jis griebia žmonos ranką. Nes jam labai aišku: prisiekusiųjų sprendimas lygus pilietinei mirties bausmei.

Surakintas su pašto vagimi

Teismo reporteriai šoka prie telefonų... Už kelių minučių radijo stotys paskelbia sprendimą. Didžiųjų spaustuvų rotacinės išmeta specialias laikraščių laidas su antraštemis: "Alger Hiss nuteistas! --Penkeri metai už priesaikos laužymą! --Aukščiausia bausmė Hissui!"

Redakcijos telefonais kreipiasi į buvusius Hiss'o draugus, prašydamos komentarų. Eleonora Rooseveltienė, mirusio prezidento žmona, nedelsdama pareiškia: "Aš negaliu nė pagalvoti, kad Alger Hiss būtų išdavęs savo kraštą!" Tuometinis užsienių reikalų ministeris Achesonas nedviprasmiškai užstoja nuteistąjį ir pabrėžia, kad jo neapleisiąs. Kaip Achesonas galvoja daug aukštų tuometinės administracijos valdininkų.

Tačiau eilinis žmogus yra įsitikinęs Alger Hiss'o kaltumu. Buvusio kario, kuris ant savo pečių turėjo pakelti mūšius dėl Vokietijos ir Japonijos tvirtovių, fabriko darbininko ir įstaiigos tarnautojo pažirtose byla iššaukė dideles permainas.

Iki teismo Sovietija buvo didysis JAV sąjungininkas prieš nacinę Vokietiją. Byloje buvo atidengtos buvusio diplomato ir prez. Roosevelto patikėtinio is-

Romos laikraščių antraštėse tebedominuojant vyriausybės krizei, Italijos komunistų partija stengiasi išnaudoti dėkingą momentą savo mylimajam arkliukui, liaudies frontui, pajudinti.

Nepaisydama vieno reikšmingiausių nekomunistų to fronto šalininkų, Sicilijos vyriausybės šefo Silvio Milazzo žlugimo, komunistų partija bando tą eksperimentą kiek pakeista forma išplėsti ir į kitus "prietilčius".

Italijos visuomenė susidomėjusi sukluso, kai komunistai po neseniai įvykusio partijos suvažiavimo energingai pradėjo reikalauti, kad visa Italija būtų "regionalizuota", t.y. suskaldyta į autonomines sritis, kurių kiekviena turėtų savo vyriausybę. Reikalavimas buvo remiamas Italijos konstitucija, kuri numato tokią galimybę bent keliose provincijose.

Komunistai netrukus rado pritarimo kairiųjų socialistų ir net demokratiųjų partijų eilėse. Šiuo metu, kaip atrodo, komunistai ir jų talkininkai planuoja savo idėją apskriai įkišti į parlamento debatus. Jiems atrodo, kad ūkiškai ir politškai nepatenkinti nekomunistai taip pat turėtų susižavėti Italijos "regionalizavimu" ir liaudies fronto vyriausybės steigimu, tik, žinoma, jos turėtų atsidurti komunistų įtakoje.

Tuoju po II Pasaulinio karo, kaip reakcija į centralistinę Musolinio sistemą, buvo konstitucijon įtrauktas regioninės autonomijos principas, tačiau nebuvo aiškiai precizuota, koks būtų to

regioninės autonomijos santykių su centrine vyriausybe. Kad tuo metu Italijos įstatymų leidėjai negalvojo apie krašto sumaskaldymą, o tik apie specifines teises provincijoms su ypatingomis tradicijomis arba su tautinių mažumų persvara, aiškėja ir iš to, kad ligi šiol tą specialųjų tegavo tik penkios provincijos, būtent: Pietų Tiroolis (Tentino-Alto Adige), Aostos slėnis, Friaulas, Sicilija ir Sardinija.

Jei dabar komunistai ir jų šalininkai reikalauja, kad ir kitos italų provincijos gautų autonomines vyriausybes, tenka laukti, kad ta regionalinė autonomija gali būti panaudota dirbtinio separatizmo ugdymui ir tautinio vieningumo skaldymui. Nes kaip gi kitaip bebūtų galima išaiškinti faktą, kad komunistai

lokalinių vyriausybų sudarymo pirmiausiai reikalauja tokiose provincijose, kaip Umbrija, Emilija ir Lukanija, kur jie turi aukštą komunistinių balsuotojų procentą?

Komunistai sąmoningai vengia savo "liaudies frontą" vadinti įprastiniu vardu. Centro komiteto strategai planuojami komunistų ir jų šalininkų koalicijai sugalvojo naują vardą: "Concentrazione di rinascita"--atgimimo sąjūdis, nors iš tikrųjų ir neaišku, kas čia turėtų atgimti. Galbūt turima galvoje 1947 metais iš vyriausybės išjungtoji komunistų įtaka, nes dabartinėje būklėje, partijoms besikivirčijant, separatistinėmis tendencijomis dar labiau skaldant tautinį vieningumą, jie gali tikėtis kai kurių laimėjimų.

PEKINAS DEMONSTRUOJA SAVARANKUMĄ

Būklė šiauriniame Indijos pasienyje atrodo pasiekusi stabilizacijos. Tiesa, vis dar apsi keitinėjama notomis, sakomos kalbos ir duodami pasiūlymai, bet tai daroma daugiau tik dėlto, kad pagal azijinius papročius apsaugojus savo garbę. Nehru nepajėgs raudonųjų kiniečių išstumti iš okupuotų

sričių, Kinija pasiekė vieną savo laikinių tikslų ir negalvoja -- bent tuo tarpu -- toliau veržtis.

Tai buvo pirmoji užsienių politikos akcija, kurią raudonoji Kinija ne tik pati viena, bet ir prieš "didžiojo brolio" valią įvykdė. Rezultatas yra gana padrašinąs, ir Pekino politbiuras visai negalvoja užmigti ant laurų. Tik Indijoje jis tuo tarpu neturi go veikti.

Pastebima ženklų, kad dabar Pekinas ruošiasi smūgiui prieš eilę Rytų Azijos kraštų, ypač Japoniją ir Indoneziją, ir Afriką. Paskutinėmis dienomis Pekine įsteigtas "Komitetas santykiams su Afrikos tautomis". Šis komitetas dirba draugė su "Institutu Afrikos reikalams". Komitetas perėmė verbavimą afrikiečių studentų, kurie institute turi būti paruošti raudonosios Kinijos propagandistais ir agentais, kuriuos vėliau bus galima panaudoti juodajame kontinente. Akcijai vadovauja raudonosios Kinijos pasiuntinys Gvinėjoje, ir atitinkamos sutartys tarp Kinijos užs. reik. ministerio Čen Ji ir Gvinėjos švietimo ministerio Diavandu buvo padarytos, pastarajam besilankant Pekine.

svėčio dėmesiu ir palankumu sovietų pavergtųjų valstybių reikalams, pabrėžęs sovietų pavergtųjų Europos valstybių reikšmę Europai ir taikai, konstatavęs sovietinio imperializmo nuolatine grėsmę laisvajam pasauliui, iškelęs laisvojo pasaulio vienybės būtinumą epokliptiniam žvėriui sutramdyti, priminęs beartėjančią "viršūnių konferenciją" ir jos uždavinius bei Chruščiovo siekimus joje, pareiškęs pavergtųjų seimo solidarumą kanclerio Adenauerio nusistatymui, kad Vakarų politika turi remtis tautų laisvo apsisprendimo principu, pabrėžęs soviet. pavergtųjų valstybių ir Vokietijos problemų glaudumą, V. Sidzikauskas palinkėjo sveičiui ta prasme sėkmingai tarnauti savam kraštui ir visų Europos tautų labui.

Von Guttenberg, atsiliepdamas į V. Sidzikausko pareiškimą, išryškino kelias vedamąsias Vakarų politikai gaires Vakarų santykiuose su Sov. S-ga:

1. Vakarų politika negali apsirėžti tik daliniais -- vienos ar kelių valstybių -- interesais, o turi bazuotis globaliniais sprendimais, nes arba laisvė triumfuos visame pasaulyje, arba sovietinis totalizmas;

2. Vakarų politika turi būti ofenzyvinė;

3. Vakarų politikos sėkmingumas privalo laisvojo pasaulio solidarumo, kuris įmanomas tik per Europos solidarumą;

4. Viršūnių konferencija galės būti pozityvi tik tada, jei ji paženklinas pradžią galo sovietinės intervencijos, t. y. sovietinės kontrolės Centro ir Rytų Europoje;

5. Vakarų politika Sov. Sąjungos atžvilgiu turi būti reali, t. y. turi remtis patvariais principais, pirmiausia tautų laisvo apsisprendimo principu.

Savo ir savo grupės (Vokietijos krikščionių demokratų) vardu v. Guttenberg užtikrino, kad Vokietijos politika niekad nebus žalinga savo kaimynams.

Kokiomis priemonėmis numatomata veikti Pietryčio Azijos kraštuose, tuo tarpu sunku pasakyti. Greičiausiai čia ruošiamas kažkas labai rimto. Jaučiamos konsulsyškai skubios pastangos susitaikyti su įvairiomis komunistų partijomis, su kuriomis buvo kilę konfliktų. Taip, pvz., japonų komunistų partija prieš metus Pekine buvo laikoma juodąja avimi, nes ji buvo daugiau įsikibusi į Maskvos skvernus nei oficialiai smerkė Kinijos eksperimentą su liaudies komunizmu. Tada Pekinas buvo sumažinęs savo finansinę pagalbą Japonijos komunistų partijai ir grasino radikaliu santykių nutraukimu.

Šiandien japonų komunistų partija vėl vertinga raudonajai Kinijai. Jos ryšiniai buvo pakviesti į Pekiną ir galėjo falinkinauti, ruošiant veiklos planus. Visos kitos Pietryčių Azijos kraštų komunistų partijos buvo taip pat pakviestos atsiųsti delegacijas į Pekiną. Tik Sovietija, kiek žinoma, nebuvo kvieštųjų sąrašė.

Į Azijos tautų interesus, atrodo, niekas Pekine nekreipia dėmesio. Nehru ir kitų panašių politikų bei vyriausybų neutralizmas šią žemės rutulio dalį pavertė rusų-kinų interesų kovos lauku. (tp)

Vokietijos politika nebūsiąti žalinga kaimynams

Kovo 4 Baltijos namuose New Yorke Pavergtųjų Seimas surengė priėmimą Vokietijos parlamento ir jo užsienių reikalų komisijos nariui von Guttenberg. Tai yra vienas iš ryškesnių Vokietijos jaunųjų politikų. Priėmimo taip pat dalyvavo Vokietijos ambasadorius ir Vokietijos gen. konsulas New Yorke, taip pat eilė amerikiečių politikos ir visuomenės atstovų.

Seimininko pareigas vykdęs Lietuvos delegacijos pirm V. Sidzikauskas ir sveičias v. Guttenberg pasiūlymą sveikinimo žodžiais. Savo žodyje, pasidžiaugęs

torijoje palyginimo neturinėčios išdavystės. Žmonių akimis, kaltinamųjų suole, šalia Alger Hiss'o, sėdėjo ir Sovietija.

Nuteistasis nenusileidžia. Jis pabrėždinėja esąs nekaltas ir žada apeliuoti. Už durų laukia apie du šimtai fotografų. Pašto vagis, su kuriuo Hissas drauge surakintas, dangsto savo veidą, o Hissas išlūliai šypsoji reporteriams.

Bet byla įrodė, kaip stipriai tuometiniai aukštieji JAV sluoksniai buvo apstėti komunistų agentų, šnipų, agitatorių ir prisiplakėlių. Vos tik baigus karą su Vokietija, valstybei reikia pradėti kovą su nauju priešiu.

To fakto išryškėjimas tautoje iššaukia didžiulį kartėlį. Ne tik FBI, slaptoji JAV policija, bet ir eilinis žmogus pradeda susidomėti krašto "grietinėles"-- "aukštutinių dešimties tikstančių" gyvenimu.

(Bus daugiau)

PASIKLAUSKITE SAVES

SEKAMŲ KLAUSIMŲ
APIE FIRMA, Į KURIĄ KREIPSITES,
PIRM NEGU SIŪSITĖ

DOVANŲ PAKETĄ Į USSR

1. Ar firma patikima?
2. Ar įrodžius tai?
3. Ar atsargiai ir tvarkingai atlieka pakavimą, išsiuntimą ir priruošimą dokumentų?
4. Ar naudoja geriausias dėžes?
5. Ar ši firma biznyje daugiau 25 metų?
6. Ar yra oficialiai autorizuota firma?

Atsakymas yra TAIP į visus viršminėtus klausimus, jeigu jūs siūsite savo dovanu pakus per bile sekantį skyriu, priklausanti

GLOBE PARCEL SERVICE, Inc.

716 Walnut St.
PHILADELPHIA 6, PA.
Walnut 5-3455

4102 Archer Ave.
CHICAGO 32, ILL.
FRontier 6-6399

390 W. Broadway
SO. BOSTON 27, MASS.
ANdrew 8-8764

683 Hudson Ave.
ROCHESTER 21, N. Y.
BAker 5-5923

246 Third Ave.
PITTSBURGH 22, PA.
GRant 1-3712

Greitai savo pakus mums PRISIŪSKITE,
o mes greitai IŠSIŪSIME!

1991 Broadway
NEW YORK 23, N. Y.
LYceum 5-0900

263 Market St.
NEWARK 2, N. Y.
MARket 3-1968

6446 Michigan Ave.
DETROIT 10, MICH.
TASHmoo 5-7560

1313 Addison Road
Cor. Superior & 71 St.
CLEVELAND 3, OHIO
UTah 1-0807

851 Hollins St.
BALTIMORE 1, MD.
MULberry 5-5787

TRECIOKAS AGENCY

SENIAUSIA LIETUVIŠKA KELIONIŲ AGENTŪRA

Kelionių bilietų parūpinimas ir pinigų persiuntimas į visus kraštus

TAIP PAT IR VISOKIOS RŪŠIES APDRAUDA

Kur tik besiruoštumėt keliauti, tuoj susirūškite su mūsų įstaiga

ALBINAS IR KAZYS TREČIOKAI

311 Walnut Street, Newark 5, N. Jersey

Telefonas: MARket 2-4867

Kaimo kalvis Peppone, neseniai komunistų sąrašuose išrinktas Italijos senatorium, sporto lažybose tampa slaptu milijonierium ir pinigus pasideda pas tūlą sukčių, kuris veikia, prisidengdamas religiniais tikslais. Jo suktyboms vieną dieną išryškėjus, Peppone, vykdydamas partijos liniją, viešu manifestu pasmerkia sukčių ir kunigus. Kunigas Camillo, kuriam slaptu milijonieriaus istorija puikiai žinoma, grasina Pepponei visą istoriją iškelti aikštėn, jei tas neatsipirks neįprasta kaina: Peppone jį turįs priimti komunistų grupėn, kuri pakviesta į Rusiją.

(7)

Traukiniui sustojus, kai kurie išlipo. Draugas Rondella grįžo su vakarinio laikraščio ekstralaida ir nepaprastai rūgščia mina. Laikraščio pirmajame puslapyje, po nežmoniškai didele antrašte, buvo patalpintas pranešimas apie paskutinįjį draugo Chruščiovo kelionės etapą ir įprastiniai patenkinti besišypsančių politikų veidai.

Draugas Rondella purtė galvą:

--Turiu pasakyti, kad tos šypsenos ir rankų paspaudimai kapitalistinėms kiaulėms yra ne pagal mano skonį.

--Politika daroma ne širdimi, bet smegenimis, --pareiškė Don Camillo. --SSSR visada kovojo dėl taikingos koegzistencijos. Kapitalistams, kurie pelnėsi iš šaltojo karo, jau nebėra ko juoktis. Šaltasis karas baigiasi kapitalizmo pralaimėjimu.

Milanietis draugas Rondella, deja, buvo įsimylėjęs savo mintis:

--Sutinku, drauge. Bet aš gi turiu teisę pasakyti, kad nekenčiu kapitalistinių kiaulių ir miečiau juos užmuščiau, negu paspausčiau jų rankas. Ar ne?

--Be abejoj, --linktelėjo Don Camillo. --Tu turi teisę tai pa-

sakyti. Bet ne mums tai sakyk, o Chruščioviui. Kai mes nuvažiuosime į Rusiją, ir jis bus jau grįžęs iš kelionės. Tu gaud audieniją pas jį ir pasakyk: drauge Chruščiovai, SSSR patėmė klaidingą politikos kursą.

Don Camillo pasirodė toks sukatas, kaip klasingiausias agitpropas iš provokatorių skyriaus. Draugas Rondella išblyško.

--Tu nesupranti manęs arba nenori suprasti, --sušuko jis. --Jei man reikia gerai įdirbti žemę, ją adrabstant mėšlu, tai, savaime aišku, aš darau tai. Bet niekas negali iš manęs reikalauti, kad aš sakyčiau, jog mėšlas kvepia.

Don Camillo atsakė visiškai ramiai:

--Drauge, tu kovojai kalnuose ir vadovavai grupei. Kai tau buvo įsakytas pavojingas žygis, ką tu darei?

--Aš žygiavau.

--Ir tu savo vyrams pasakei, kad tau labai neįtaiga nešti savo kailį skerdyklon?

--Žinoma, ne. Bet ką bendro tai turi su juo?

--Labai daug, drauge. Matai, karas --ar jis būtų karštas ar šaltas --visada lieka karu. Ir karas, kuris žino kovoją už teisingą reikalą, pamiršta savo asmeninius jausmus ir nuomones.

Kalbon įsimaišė Peppone:

--Per daug nesirūpink, drauge. Mes keliaujame į kraštą, kuriame tu tikrai nesutiksi jokio kapitalisto.

--Ir tai tikrai man bus didelė paguoda, --nuoširdžiai prisipažino Rondella.

--O mane labiausiai džiugina tai, --paskelbė draugas Scamoggia, --kad per tas dvi savaites nematysiu jokio ilgaskvernio.

--To nepasakytą, drauge. Sovietų Sąjungoje yra garantuota religijos išpažinimo laisvė.

--Na, laisvė! --šypstelėjo Scamoggia.

--Sovietų Sąjungoje, --griežtai tęsė Don Camillo, --yra tik tikros ir pilnos laisvės!

Bet Scamoggia nesidavė sukrečiamas.

--Ilgaskverniai ir ten? Drauge,

nejaugi tos kiaulių gaujos niekas nepajėgs išnaikinti?

Peppone pabrėždamas dėstė: --Ji pati dings, drauge, kai tik bus išnaikinti prietariai ir skurdas; nes tie prakeikti krakaliai gyvena tik iš prietarų ir žmonių skurdo.

Don Camillo veido išraiška šį kartą pasidarė tiesiog ledinė:

--Drauge senatoriau, tugeriau žinai, negu aš, kad Sovietų Sąjungoje jau išnaikintas skurdas ir prietariai. O jeigu ten vis dar tebėra ilgaskvernių, tai reiškia, kad jie turi jėgą, kurios nė stipriausiems komunistams nepasisekė įveikti.

--Aš tik norėčiau žinoti, ką nepaprasto tie niekšai turi, --rėkė Scamoggia. --Ar jie nėra žmonės iš kaulų ir mėsos, kaip ir mes visi?

--Ne! --subaubė Peppone dar garsiau, jau raudonas, kaip aguonos žiedas. --Tie niekšai sudėti iš prasčiausio purvo. Tie niekšai yra klasingi, bailūs, šlykštūs, biau rūš, žudikai ir vagys. Net nuodingosios gyvatės traukiasi jiems iš kelio bijodamos, kad nebūtų įkastos.

Don Camillo nepastebimai kraipė galvą.

--Tu perdedi, drauge senatoriau! O gal už tavo žodžių slėpi kokia asmeninė tavo patirtis? Lažinkimės, kad koks nors ilgaskvernis tave priveikė...

--Ilgaskvernis, kuris mane priveiktų, dar nėra gimęs!

--O tas ilgaskvernis, kuris tave krikštijo? --pasijodamavo Don Camillo.

--Tada aš tebuva tik vienos dienos! --sušuko Peppone.

--O tas ilgaskvernis, kuris tave sutuokė? --klasingai tęsė tyrinėjimą Don Camillo.

Draugas Scamoggia juokdamasis atsisuko į Peppone:

--Pasiduok, kapo! Draugas Tarrocci yra sofistas, kuris gali mus visus sukšti į maišą!

Ir atsisukęs į Don Camillo:

--Tu patinki man, drauge, nes esi dantuotas ir nekenti ilgaskvernių, kaip ir aš. Išgerkime už tai!

Jis pripildė vynu popierinį puoduką.

--Už didžiosios, rusiškosios Sovietų Sąjungos gerovę! --sušuko, pakeldamas puoduką.

--Už kapitalizmo sunaikinimą!

--prabilo draugas Rondella.

--Ir už viso pasaulio ilgaskvernių žlugimą, --linksmai subliovė Peppone, pažvelgdamas tiesiai į Don Camillo akis.

Don Camillo pakėlė puoduką, tuo pat metu pasiūsdamas į Peppones blauzdą toki spyri, kuris pasakė daugiau, negu ištisos knygos.

Aleksandras Kutkus gyvenimo ir kūrybos kryžkelėse

STASYS SANTVARAS

Al. Kutkus ilgus metus buvo Lietuvos Valst. Operos Teatre pirmaeilis tenoras, jau eilė metų gyvenantis Chicagoj. Šiomis dienomis Lietuvos Enciklopedijos leidykla išleido jo teatrinio gyvenimo atsiminimus Dainininko dalia. 1959 m. Al. Kutkus šventė savo gyvenimo 70 metų sukaktį. Dirvos red, nors pavėluotai jį nuoširdžiai sveikina ir spausdina St. Santvaro žodžius, kurie į skaitytojus palydi jo atsiminimų knygą.

Red.

Nors dar gyvenam beveik tame pačiame laike, kai pavasario sriautu pradėjo kilti Nepr. Lietuvos kultūrinių vertybių kūryba, nūdien, tik vienam kitam dešimtmėčiui nuskendus praeties ūkanose, pradadam nesusi-gaudyti vakar dienos faktuose ir įvykiuose. Kai kurie žmonės daug tų faktų ir įvykių prisimena, galėtų net jų datas patikslinti, bet jie nueina ir nieko nepalieka. O svarbu yra registruoti kiekvieną mūsų tautos gyvenimo fak-

Vėlai naktį traukinys pasiekė sieną. Mėnuo švietė nuostabiai ir kalnų šlaituose baltavo namai ir kaimai. Vietomis pasirodydavo nutolusi lyguma su žvilgančiomis savo upių juostomis ir mirguliuojančiomis miestų šviesomis.

Don Camillo stovėjo prie kordoriaus lango, rūkydamas pusę toskaniškojo cigaro ir gėrėdamasis vaizdais.

Peppone atstojo šalia jo, pasigėrėjo tais nakties burtais ir atsiduso:

--Tesako, kas ką nori, bet tik apleidamas tėvynę pamatai, kokio ji graži.

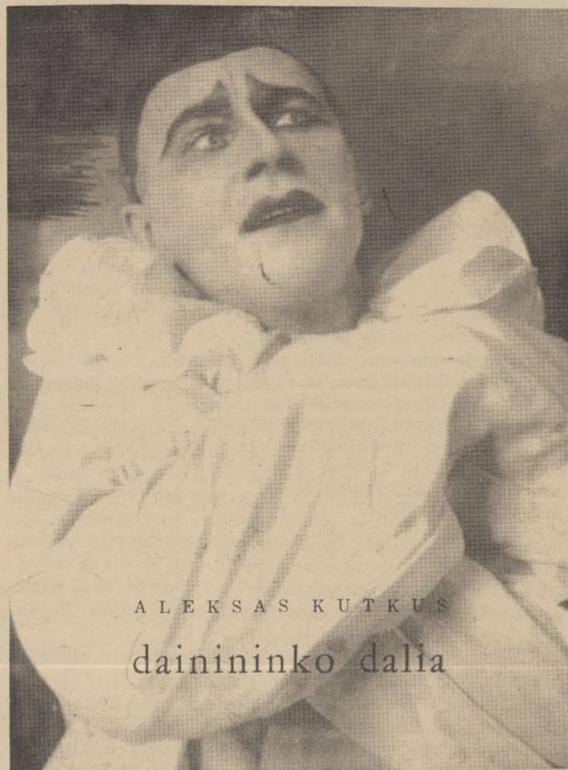
--Drauge, --iškilmingai prabilo Don Camillo, --tai, ką tu kalbi, yra kenksminga buržuazinė retorika ir nacionalizmo liekana. Neužmiršk: mūsų tėvynė yra visa žemė!

--Tad kodėl atsiranda idiotų, kurie nori keliauti į mėnulį? --išsprūdo Pepponei.

--Drauge, aš buvau išsiblaškęs ir nesupratau tavo klausimo.

--Gerai, gerai, --sumurmėjo Peppone.

(Bus daugiau)

ALEKSAS KUTKUS
dainininko dalia

Aleksas Kutkus Leocavallo Pajacų Canio vaidmenyje.

mūsų istorijos mokslui, kuris vienokiu ar kitokiu būdu ryžtasi šioj srity padirbėti.

Aleksandras Kutkus ištisus du dešimtmečius yra buvęs Lietuvos Valst. Operos Teatre pirmaeilis solistas. Taigi visą tą įtempto darbo ir kūrybinio pakilimo laiką, kada iš menko grūdo išaugo augšto meninio lygio operos teatras su gausia šeima solistų, pulkui chorų, geru orkestru ir neblogai organizuota to darbo pagalbine technika. Žinoma, yra ir daugiau žmonių, kurie galėtų idomiu dalyku papasakoti apie mūsų operos teatro darbus ir nuotykius, apie to sudėtingo vieneto šeimą, bet dar neteko išgirsti, kad kas nors tokiam žygiui rengtųsi. Tad sunku paslėpti džiaugsmą, sunku Al. Kutkaus visa širdim nesveikinti, kad jis pasiryžo atsiminimų forma parašyti Dainininko dalia. Jis tikrai yra kompetentingas tokiam uždaviniui atlikti, nes visi didieji mūsų operos teatro darbai dažniausia jį patį asmeniškai lietai.

Pats Aleksandras Kutkus savo atsiminimuose sako, kad Valst. Operos Teatre jis neturėjo priešų. Iš tikro, tai yra tiesa. Nuostabi ir graži tiesa. Kaip žmogus, Al. Kutkus teatro užkulisuose buvo vienodas visiem: kolegoms solistams, scenos darbininkui, choro ir orkestro artistei ar artistui. Visi žinojo jo išsimokslinimą, visi suprato, ko jis vertas yra, bet pats Al. Kutkus jokių atveju niekam neparodė, kad jis yra už vieną ar kitą visa galva didesnis. Dažniausia bendradarbių tarpe jis būdavo gerai ir optimistiškai nusiteikęs, mėgdavo elegantiškai pajuokauti, o jo susitelkimas darbe buvo tikrai pavyzdingas.

Al. Kutkus teatre nuolat spindėjo vidinė šiluma, žavėjo savo paprastumu, o drauge ir gražiom, išieškotom manierom. Jis buvo akylus ir jautrus jauniems, tik darbą pradėdantiems solistams. Būdamas išvalgus psichologas, jis mokėdavo gražiai pakalbėti net ir su raguotesnio būdo žmonėm. Ne vienam jis yra atvėręs savo patyrimų lobyną, ne vienam labai nuoširdžiai yra padėjęs spręsti vienoki ar kitoki operinio darbo uždavinį.

Aš ir dabar širdy jaučiu šilumą, prisimindamas tą žmogiškąjį ir profesinį santykį su Al. Kutkum, Negalėčiau tarti, kad jis būtų mane skyręs iš kitų jaunesniųjų tarpo, bet aš jo padėsinimo ir šilto žodžio visada laukdavau. Ir dažniausia taip atsitikdavo, kad aš, visai galvos nelenkdamas, pamatydavau jį prieš save bestovintį. Aleksan-

dras Kutkus pats pastebėdavo, kokia mizerna mano vidinė būklė, kai viena ar kita scena nesiduo davo įveikiama, ar ypač tada, kai tekdavo žengti į tą siaurą sukeliančią rampos šviesą.

Dabar gal ir jis pats nebeprisimena, kiek jis yra mane mokęs ir drąsinęs, kiek yra davęs pavyzdžių, iš savo patyrimų, kad tik drąsa ir savimi pasitikėjimas manyje atsirastų. Deja, gal aš turėjau pakenčiamą balsą, bet dainininko būdo tikrai neturėjau. Kai kas iš Al. Kutkaus patarimų manyje prigijo, bet savęs įveikti aš nepajėgiau, vis kaip drebulės lapas virpėdamas prieš kiekvieną pasirodymą scenoj.

Kas kitą mudviejų bendradarbiavimas operinių vertimų srity. Tas man ypačiai malonu čia minėti, nes Al. Kutkus buvo vienas tų teatro žmonių, kuriam tikrai rūpėjo, kad lietuviškasis žodis operos scenoj būtų sklandus, skambus ir dailus. Džiaugiuosi, kad jis mano operinių vertimų pastangas suprato ir taip gražiai jas įvertino.

Žiūrėdamas į nubėgusį laiką, vis iš naujo peržvelgdamas nutolusius, bet pažįstamus veidus, atrandu ten ne vieną jautrią ir bičiulišką širdį, ne vieną tikrą draugą. Štai, Ant. Kučingis, Stasys Sodeika, Ip. Nauragis, Vl. Baltrušaitis, St. Gailevičius ir net dirigentas Vyt. Marijošius, tai juk buvo tvirta ir gana vieninga mūsų "gengė". Kiekvienas tų vyrų turi po stambia puokštę gerų privalumų, apstą gero žmogiško jausmo. Linkęs būčiau ir Al. Kutkų jungti į tą mano mylimą kuopą, bet jis buvo už mus vyresnis ne tik amžiumi, bet ir padėtimi. Todėl tegu jis stovi atskirai, kaip mielas, jaukus ir gilios kultūros žmogus, kaip šviesi, tauri ir kilni asmenybė, taip subtiliai mokėjusi su mumis ne tik vienu metu gyventi, bet ir bendradarbiauti.

Al. Kutkaus atsiminimuose Dainininko dalioj yra paskelbti du idomūs ir būdingi dokumentai. Pirmuoju laikytinas jo dainuotų ir vaidintų vaidmenų sąrašas. Nebus perdėta tariant, kad nežinau, kaip daugelis operos teatro repertuare 1944 m., taigi iki Al. Kutkaus pasitraukimo iš Lietuvos, jau buvo pastatyti 65 ar 67 operos veikalai. Tik viename kitame pastatyme jis nedalyvavo, kur tenoro partija jo balsui buvo per sunki, ar dar dažniau -- per maža. Visa kita, nežiūrint, kad pasitaikydavo ir dramatinio pobūdžio dainavimo, slėgdamas save atsakomybės jausmu, jis darbo imdavosi ir vaidmenį sukurdavo. O tai yra pagrįndas antrajam dokumentui, kurį miniu.

(Nukelta į 4 psl.)

it's little
it's lovely
it lights!

NAUJAS Princess TELEFONAS

Pritaikytas moderniam skoniui ir taupantis jiems vietą -- tai patrauklus, spalvotas Princess telefonas. Šis pratęsiamas telefonas tinka bet kur jūsų namuose -- gyvenamam kambariui, miegamuose, virtuvėn, darbo kambariui. Skaičiai švie-

čia naktį ir jums lengva pašaukti. Princess telefonai yra penkių dekoratyvių spalvų -- balti, beige, pink, mėlyni ir turquoise. Kaina? Tik centai dienai po mažo vienkartinio mokesčio. Užsisakykite savąjį šiandien!

call OHIO BELL or ask the man on the telephone truck

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
Henderson 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, J. Paplėnas, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Iš Sibiro grįžusieji – blogiausios rūšies piliečiai

Šiuo metu, kada iš anapus geležinės uždangos atvyksta vienas ar kitas lietuvis, mes tuoj skubame su savais klausimais. Ir vienas iš jų, beveik visada besikartojas, tai kaip dabar yra su Sibiro tremtiniais: ar daug jų sugrįžo, kaip jiems sekasi Lietuvoje apsigyventi, ar juos nelaiko antros rūšies piliečiais?

Minėto klausimo nuolatinis kėlimas yra pilnai sprantamas. Viena, kad čia nerasi tokios lietuvių šeimos, kurių artimieji nebūtų Sibiro tremtiniai. O antra, kad atsakymai į tuos klausimus labai įvairuoja ir klausiančiųjų nepatenkina. Sakykim, neseniai apklausinėjama chigagietė Leonaitė pasakė, kad grįžusieji gauna butus ir darbą. Po to mes gavome iš skaitytojų kelius laiškus, kuriuose sakoma, kad Leonaitės atsakymas klaidingas. Kai kurie net prisuntė iš Lietuvos ar Sibiro rašytus laiškus, kad patys įsitikintume, kad ir su butais ir su darbu Sibiro tremtiniai turi nepaprastai daug vargo. Kai kurie, nepajėgdami tų reikalų sutvarkyti, net priversti atgal į Sibirą grįžti.

Tuo klausimu jau seniai dėmėjau ir esu surinkęs nemažai medžiagos. Ją grupuojant, atrodo, kad bendra Maskvos linija yra tokia, kad galimai daugiau tokių tremtinių pasiliktu Sibire. Kai kuriais požiūriais, išskyrus klimatinės sąlygas, ten net lengviau gyventi. Todėl suprantamas ir kai kurių nusivylimas, kada savo tėvynėj nepajėgia gauti nei pastogės, nei darbo. Tada, pametę viltį, grįžta atgal į Sibirą. Ir tokie grįžtantieji įskaitomi į grįžtančius savanoriais, kaip bendrai visa Sibiro apgyvendinimo politika remiama klastotu savanoriškumo principu.

Reikia pripažinti, kad grįžusiųjų iš Sibiro tremtinių apsigyvenimas ir darbo gavimas labai daug priklauso nuo vietinės valdžios. Vienur, kur tokią valdžią sudaro dar žmoniškumą nepraradę partijos pareigūnai, sekasi lengviau. Kitur, kur sužvėrėjimas savo broliui pasiekęs patį aukščiausį laipsnį, visiškai neįmanomas. Kai kam pasiseka gauti pastogę ir darbą per pažintis, o neretais atvejais ir per kyšius, jei dar turima ką duoti. O imančių ten netrūksta...

Viename iš daugelio laiškų minima tokie iš Sibiro tremties grįžusiojo pastangų vaisiai: grįžęs nueina pas vykdomojo komiteto pirmininką prašyti leidimo apsigyventi. Žiūri, jo kambariai apstatyti grįžusiojo tremtinio turėtais baldais. Net ir kai kurie paveikslai sukabinti. Komiteto pirmininkas, pamatęs tokį nelauktą svečią, jį už kelių dienų įsako suimti, nes esą, jis ėmęs kritikuoti dabartinę santvarką ir net pareiškęs teisę į jam anksčiau priklausiusius baldus. Ir, žinoma, kaip ir buvo galima laukti, visa byla vėl užsibaigė naują kelionę į Sibirą. Tik šiuo atveju, nuo pirmojo trėmimo buvo skirtumas. Jis turėjo pasirašyti, kad vyksta savanoriu.

Visi daviniai, su mažomis išimtimis sako, kad grįžusieji, jei jie nėra specialiai persiorientavę esamai santvarkai, yra blogiausios rūšies piliečiai. Jie laikomi specialiuose sąrašuose, kad reikalui esant juos galėtų greit surinkti. Taigi Sibiro tremtinius tvarkančioji komunistų akis labai budri, o persekiojimo ranka kieta. B. G.

Sekretoriaus laiško mandrystės

Čikagiečiai tikrai išmoko švesti didžiąją tautos šventę -- pradeda Alto sekretoriaus dienraščio kronikininkas, aprašydamas Lietuvos nepriklausomybės minėjimą Marijos aukštesniosios mokyklos salėje, (Naujienos, No. 39)

Tik pasiklausykite. "Jūsų reporteris tik viškos tarp dviejų prožektorių beišsidėstė, kur vizualinės sąlygos buvo perfektiškos, bet auditorinės kartais defektavo".

Beriasi perlas po perlo. "Po aslą kėdėse buvo išsidėstę apie tuzinas žmonių... Apačioj salėj pasigirdo didelis būgnų ir barabanų brazdėjimas ir kariškų komandų šūkavimai."

Toliau, Scenoje uniformuoto jaunimo tarpe matėsi ir keletas storokų pilkų (ar plikų) vyrų su diržais skersai juosmens ir skersai peties".

Nors "vizualinės kondicijos buvo perfektiškos," bet nega-

lėjo įžiūrėti Vasario 16-tos akto skaitytojos, nei sužinoti, kas ji buvo. Nuo viškų taip ir užrašė, kad "nepažįstama (suprask, kronikininkui) ponja perskaitė Vasario Šešioliktosios Akta.

Susipažino kitą dieną. Tur būt, kas nors iš rengėjų patriukšmavo redakcijoj. "Patiriama, lyg iš kokių slapų Pentagono šaltinių," kad Vasario 16 Akta skaitė studentė, santarietė Nijolė Remeikytė, -- papildė Alto sekretoriaus oficiozas savo klasiškinį minėjimo aprašymą.

Vl. M., Chicago

Deja dėl deja...

Dirvos Nr. 20 vedamasis man patiko savo blaiviu ir teisingu turiniu: nesiduokime apgaunami sovietinės propagandos apie Lietuvą -- Nemunas yra gražus, bet komunistiniai komentarai apie jį yra melas... Tačiau vedamojo antraštė man sukėlė kaikiurių abejonių: "Deja, melą skiriame nuo tikrovės". Kodėl deja? Yra visa eilė lietuviškų žo-

BENDRUOMENĖ IEŠKO GERESNIŲ VEIKLOS KELIŲ

Bendruomenė ieško 5,000 šimtininkų. Įstatų peržiūrėjimas ir noras turėti savo laikraštį. Tik 7 studentai įsirašė į lituanistikos kursus. Bendruomenės sukaktis.

Pinigai daugumai yra didelė problema. Kaip jų daugiau uždirbti, pavidėti ar kitais būdais įgyti, sielojasi beveik kiekvienas asmuo ir kiekviena organizacija, norėdama plačiau išvystyti savo veiklą. Tuo rūpėčiu gyvena ir Lietuvių Bendruomenė, kurios centro valdybos pirm. Stasys Barzdukas lankėsi New Yorke ir kovo 5 dieną dalyvavo PLB New Yorke apygardos posėdyje.

--Kol bendruomenė neišmoks pasidaryti sau pinigų, tol jos veiklos gyvenimas liks apmėręs, -- kalbėjo svečias. Ji jaučia didelį piniginį badą, bet nieko negali pakeisti, nors apylinkės kartaits ty pinigų ir gauna, surengdamos kai kur Vasario 16 dienos minėjimus, bet visus atiduoda kitiems, kaip tai ALTu.

Kad šį piniginį badą pašalinus, -- kalbėjo toliau, -- numatoma organizuoti pasiturinčius žmones ir kvieisti juos prisidėti su didesniu įnašu, pav., po 100 dolerių, kurio aukotojas pasidarytų amžinuoju Bendruomenės nariu. Tai labai maža suma, tačiau suradus 5,000 tokių šimtininkų, susidarytų pusė milijono dol. kapitalas, kurio dėka Bendruomenė tvirtai atsistotų ant kojų. Tada užtektų lėšų visiems kultūriniais, švietimo, jaunimo ir kitiems planams įgyvendinti.

A. Varnas siūlė ieškoti palikimų kapitalo.

PJB pirm. St. Barzdukas apibūdino numatomą Bendruomenės įstatų pakeitimą ta prasme, kad įgalintų visas institucijas, visus jos organus sėkmingiau, savarankiškiau veikti, nes per daug centralizuotas darbas pristabdo veiklą. Susirašinėjimai, pasitarimai, atsiklausimai padaro nelankstų veikimą. Tam sudaryta įstatų peržiūrėjimo komisija iš

džių ir žodelyčių, kurių tikroji prasmė ne visiems ligi šiol aiški. Tas "deja" jau man kartą kaštavo dėl vienos kronikos apie dail. A. Galdiką. O dabar vėl "deja", kad "melą skiriame nuo tikrovės". Man rodos, ne deja, bet laimė, kad dar skiriame. "Deja" reiškia, -- dejavimą, apgailėstvimą, nenorą kad taip būtų, pasigailėjimą. Galbūt tai yra kiek naujesnės vartosenos žodis, todėl dėl jo tikrosios prasmės būna apsirikiimų ar nepataikymų.

Ta proga man prisimena viena istorija, kurią dar Lietuvoje kartą pasakojė rašytojas Stepas Zobaras. Jis tvirtino, kad tai buvo ne anekdotas, o tikra teisybė. Tik dabar nebeatmenu, kurio valsčiaus viršaičiui taip atsitiko -- Svedasų, ar Salako, ar Labanoro... Žodžiu, 1928 metais prezidentas A. Smetona lankė lietuvišką provinciją, lankėsi ir mūsų Aukštaitijoje. To valsčiaus viršaitis ruošėsi ko iškilmingiausiai pasitikti prezidentą ir ruošė nemažiau iškilmingą pasveikinimo prakalbą. Irgai ruošė, dėjo žodį prie žodžio, kol atmintinai iš anksto visą prakalbą mokėjo. Viršaitis mėgo sparnuotą žodį, mėgo pasirodyti, kaip geras prakalbininkas.

Prezidentui atvažiavus į miestelį ir atėjus į tribūną, viršaitis pradėjo savo pasveikinimo kalbą: --

Kaip čia pasakius, didžiai gerbiamas tautos vade, mes nekantriai laukėme, kada pagaliau Jūsų Ekselencija atvyksite. Ir štai, deja, atvykote!.

Prezidentas Smetona, kaip žinoma, buvo labai geras lietuviškos kalbos stilistas ir iš karto suprato mūsų Svedasų ar Salako demostenio mažą nelaimingą prašovimą. Jis nė kiek už tai nesupyko, tik gardžiai nusišypsojo sau į barzdą.

Br. Raila, Los Angeles

Neužmirškite mažųjų

Pageidaučiau, kad Dirva neužmirštų ir mūsų mažųjų. Nors vieną kartą savaitėje galėtų būti skirtas puslapis ir vaikams -- pora eilėraščių ar pasakų. Vaikai tuo labai įdomatųsi.

A. Banevičius, Maple Hts., Ohio

EMILJA ČEKIENĖ

St. Barzduko, E. Devenienės, A. Landsbergio, D. Peniko ir Tarybos pirm. J. Šlepečio.

Daugumas pasisakė už veiklos prastinimą, bet kartu ir centralizaciją, nes visos Bendruomenės institucijos, kaip kultūros Taryba, informacijos, jaunimo švietimo ir kt., už kurių darbą centro valdyba yra atsakinga, turėtų jai ir priklausyti.

BIULETENIS AR LAIKRAŠTIS

Buvo diskutuotas Bendruomenės biuletenio tolimesnis likimas: palikti, kaip ligi šiol buvo (5-6 kart per metus nereguliariai pasirodant), leisti kas mėnesį, jei reikalinga dažninti ar eiti prie tikro nuosavo laikraščio?

St. Barzdukas pažymėjo, kad biuletėnis buvo pradėtas leisti nuo 200 egzempliorių, o paskutinio numero išėjo net 1500 egz. Tai rodo, kad Bendruomenė koks nors savas leidinys reikalingas, nes nei viena rimta organizacija be jo neapsieina. Tačiau, esu realus, -- kalbėjo jis, -- nenoriu skraidyti padangėm, dauguma spaudos Bendruomenė negali savo skiltyse vietos ir, manau, kad staiga mums išeinant su savu laikraščiu, sulauktume opozicijos, todėl siūlau likti prie biuletenio.

Ta proga jis pasidžiaugė, kad pusė biuletenio leidimo išlaidų pasižadėjo padengti vienas mecenatas.

Tačiau Domas Penikas, New Yorke apygardos pirm. kitaip tuo klausimu pasisakė: "Darome ir bijome kitų užerzinti. Jei Bendruomenė yra kampininkas, tai ji turi bijoti, o jei ne tai laikraštukas tik ją sustiprins. Bendruomenės teisė, prievolė ir pareiga eiti į žmones spausdintu žodžiu, radio bangomis ir kt. Jei kas nebus patenkintas, kad Bendruomenės laikraštis turės daugiau skaitytojų negu kiti, tai ne mūsų kaltė. Tai dėl to, kad tai būtų laikraštis tikram lietuviškos išlaikymo ženkle ir siūlau žengti tik į laikraštį, -- baigė kalbėtojas.

Galutinai nuspręsti palikta besitartinančiai Tarybos sesijai, kuri numatoma New Yorke.

LITUANISTIKOS KURSAI

Jau ne pirmą kartą prie Fordham Universiteto New Yorke veikia lituanistikos vasaros se-

mestras. Šiemet jau laikas jį vėl organizuoti ir daugiau negu kitais metais to rūpesčio tenka patiems atlikti. O tai nelengva, nes vienam semestriui reikia apie 3,000 dol. Perna tą sumą sumokėjo mecenatai -- Neries Bendrovės direktoriai dr. A. Valiūnas ir dr. J. Kazickas, Be stambesnių aukotojų neįmanoma apseiti ir šiemet.

New Yorke apygarda, talkinant Tarybos pirm. J. Šlepečiui, pasižadėjo tuo pasirūpinti. Tačiau buvęs lektorius P. Naujokaitis pabrėžė, kad reikia ne vien pinigų ieškoti, bet ir studentų, nes pernai buvė tik 24, o šiemet jau dabar žinomi 7. Čia visiems lie-

Aleksandras Kutkus gyvenimo...

R. Džiugo karikatūra -- Al. Kutkus tempia repertuaro vežimą.

(Atkelta iš 3 psl.)

Operos orkestro artistas, karikatūrų piešimo mėgėjas R. Džiugas, sėdėdamas orkestro "duobėje", įžvelgė ne tik tą Al. Kutkaus veiklumą ir darbštumą, bet ir tą ploną tiesą, kas velka operos repertuaro našą. Jis Al. Kutkų, nelyginant koki žirgą, pakinkė į operos klavirų prikrautą vežimą, kurio kampe sėdėdamas dirigentai M. Bukša ir J. Tallat-Kelpša, kaip ir dera vazytytojams, su pakinkytu tenoru stumiasi į priekį.

Ta karikatūra nėra kažkokia meninė vertybė, bet, kaip dažnai karikatūrų meistrams pasitaiko, ji iškreiptame veidrodyje parodo apčiuopiamą tiesą. Iš tikro, Aleksandras Kutkus ir buvo tas mūsų operos teatro tenoras, kuris nešė sunkią repertuaro našą, labai dažnai dėl to atsiskaidamas asmeninių pramogų, malonumų ir net poilsio. Daugelis žinomi, kad toji Al. Kutkaus veikla tęsėsi ne metus ir ne du, bet ištisias dvi dekadas.

Aleksandras Kutkus buvo (ačiū

tuviams yra labai jautrus reikalas ir laukiama visų dėmesio.

KRIKŠTYNU SUKAKTYS

1951 m. lapkričio mėn. New Yorke įvyko Lietuvių Bendruomenės krikštynos, todėl būtų gražu, sakė Barzdukas, kad New Yorke apygarda tą įvykį tinkamai atžymėtų, suorganizuodama platesnio pobūdžio kultūrinę šventę. O centro valdyba to dešimtmečio išvakarėse, ateinančioms Kalėdoms, ruošiasi išleisti almanachą.

Posėdyje diskutuota individualus Bendruomenei priklausymo būdas ir organizacinis. Antrasis nepatogus tuo, kad žmogus, priklausęs kelioms organizacijoms, Bendruomenei priklausytų keletą kartų ir būtų nesklaidumų su solidarumu mokesčiu.

Pasitarimams pirmininkavo P. Naujokaitis.

Dievui ir tebėra) tipingas lyrinis tenoras, bet su tiek pajėgumo balse, kad pajėgdavo nesunkiai įveikti ir dramatinio pobūdžio vaidmenis. Greta G. Verdi Traviatos Alfredo, Gaunod Fausto, Rossini Sevilijos Kirpėjo grovo Almavivos -- jis tikrai sėkmingai dainavo ir tokias roles, kaip Čaikovskio Pikų damos Germaną, Wagnerio Tannhauserį ir Lohengriną, Leoncavallo Pajacų Caniją, Halevy Žydės Eleazarą, ir D'Alberto Pakalnės Pedrą. Jo balsas turėjo ne tik švelnų ir malonų tembrą, bet ir pakankamą kiekį jėgos mažesnei ar didesnei draminei įtampai išreikšti. Žinoma, drauge ėjo patyrimas, mokėjimas balsinius išteklius valdyti, kur mažiau reikšminga scena -- pasitaupyti, o kur reikia -- atverti burną ir balso stygas visa jėga įtempti.

Atskirai minėtina Al. Kutkaus dainavimo ir muzikos kultūra. Kaip dainininkas, jis reikšėsi subtiliu ir elegantišku muzikinės frazės atkūrimu. Jo dainavimo niuansai visada pakluso partitūrų dinamikos ženklams ir dirigentų lazdelėms. Al. Kutkus nebuvo monotonus ir nuobodus dainininkas, kuris tik rėkauti tešugeba. Pianissimo plonybė ir fortissimo verdantis kraujas jo būdavo įsisamontinti ir išgyventi. Pasiekęs tokių solinio dainavimo aukštumų, jis buvo reikšmingas ir įdomus ne tik operos scenoje, bet ir koncertų estradoj.

(Bus daugiau)

Konkursinė nuotrauka Nr. 46

Būsiamasis policininkas?

IR TAIP BŪNA GYVENIME

DENVER mieste moteris, užgirdus šunį lojant, virtuvėje uždegė šviestą. Pamačius pelę išsigando ir pradėjo šaukti. Pelė iš baimės išoko į burną.

PADANGAI sproguos vienas Kansas City miesto gyventojas buvo įmestas į medį, tačiau jokių didesnių susižeidimų nepatyrė.

ARKANSAS valstybėje per kelią ėjo mulas. Sunkvežimis, norėdamas išvengti susidūrimo, įvažiavo į priešingą kelio pusę ir tenai susidūrė su lengvu sunkvežimi. Tuo tarpu į susidūrusius sunkvežimius įvažiavo gazoninio sunkvežimis su 6,000 gallonų skysto kuro, kuris užsidegė. Rezultate vienas vairuotojas sunkiai sužeistas, sudegę trys sunkvežimiai ir 2,504 vištos. Padaryta nuostolių apie 100,000 dol. Gi mulas tuo tarpu sveikas dingio nuo kelio.

Akimirksnių kronikos

"Myliu gyvenimą ligi užsimiršimo"...

Tarp istorijos ir amžinybės aš pasirinkau istoriją, nes mėgstu tikrumą.

Albert Camus, "Sizifo mitas".

Taip, tai buvo žiauru ir beprasmiška.

"Tai absurdas!" -- didžiulėmis raidėmis praėjusio sausio vieną rytą pranešė pirmuosiuose puslapiuose Paryžiaus dienraščiai, žymusis Europos rašytojas, dramaturgas ir žurnalistas Albert Camus, Nobelio literatūrinės premijos laureatas, žuvo automobilio katastrofoje. Jis buvo užbaigęs tik 46 metus...

Jo raštų leidėjas Gallimard sūnėnas, atsitiktinai apsilankęs pas rašytoją Provanse, pasisūlė pavežti jį Paryžių savo sportiniu automobiliuku. Bevažiuojant, vežimėlis nušoko nuo kelio ir trenkė į medį. Užpakalinėje sėdynėje sėdėjęs Camus tą pačią minutę buvo nebegyvas. Atvykusi policija rado greičio rodiklę sustojusią ant 150 kilometrų brūkšnelio, -- tai reišė, važiuota 94 mylių greičiu. "Pamišėliška mirtis!" -- sušuko vėliau vienas akademikas. Beprotingas važiavimas...

Kas buvo Albert Camus (reikia tarti Kamiu., su kirčiu ant galo)?

Tai rašytojas, apie kurį kiti jau daug, daug daugiau prirašė, negu jis pats spėjo prirašyti. Jis paskelbė tik keliolika nestorų knygučių -- romanų, dramų, essay, straipsnių rinkinių. Tokiais pavadinimais, kaip "Svetimasis", "Maras", "Kritimas", "Vestuvės", "Sizifo mitas", "Maitaujantis žmogus", "Nesupratimas"... Ir štai žuvo savo fizinių ir kūrybinių jėgų augštumoje.

Bet tai būta ne šiaip sau knygučių. Jos kone visos "darė istoriją" ir nupelnė autoriui amžinybę.

Didžiama jo veikalų išversti į daugelį kalbų, jų tarpe ir į anglų. Lietuviškai tėra versta tik keletas trumpų ištraukų. Todėl mums jis dar menkai pažįstamas, nors kankurams prancūziškai mokantiems literatams jis yra daręs neabejotinos įtakos. Teigiama apie jį kaip supažindino savo skaitytojus "Santarvės" žurnalas. Kritiškai ir daugiau neigiamai apie jį agnostiko skelbtą "beiluzinio žmogaus" sąvoką kartą plačiau rašė Dr. J. Girnius "Literatūros Lankuose". Tai amžini klausimai, kurie neišsprendžiami balsavimu.

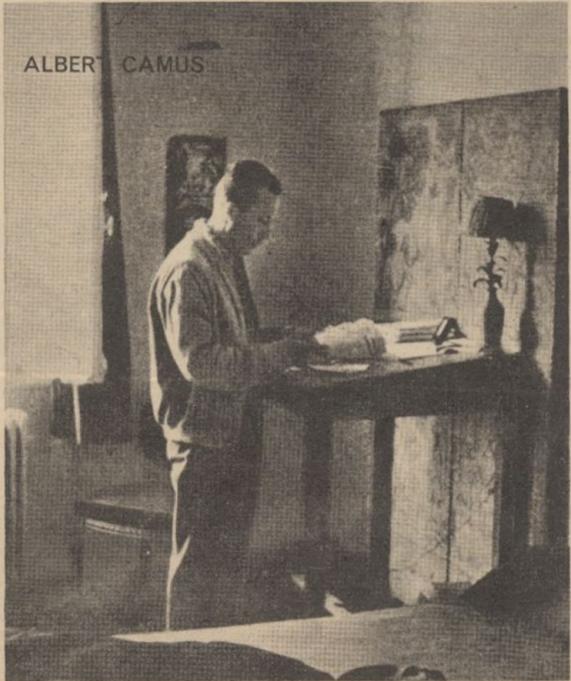
Jei Nobelio premiją laimėjęs Camus pasauliniam skaitytojui tapo įdomus, kaip rašytojas kūrėjas, tai Prancūzijai ir jaunajai pokarinės Europos generacijai jis buvo ir liko brangus, kaip nuostabią gyvybingą idėjinį žmogus, daugiau kaip rašytojas moralistas. Tai jau prancūzų tautos tradicija ir talentas laikas nuo laiko duoti pasauliui didelių moralistų, kaip Montaigne, Pascal, Voltaire, La Rochefoucauld, pagaliau Rousseau, Prancūzų tauta, daugiau negu kitos, per šimtmečius išmoko ne tik kruvinais muštis, bet vertinti, branginti ir net mylėti savo skirtingai galvojančius, kitur "nepriimtinius" mąstytojus.

Tas pats ir šiandien. Kas negerbia, pvz., labai įdomių kunigo dominikono Bruckbergerio raštų? Agnostikai ir kairieji giliai vertina turbūt patį didžiausią dabarties katalikų rašytoją Francois Mauriac, kuris... nevengia rašyti jų laikraščiuose, nė kiek niekam nepataikaudamas. Agnostikas André Malraux (t.y. "netikintis", tiksliau -- dar nežinantis, ar yra Dievas ar nėra...) yra vienas iš pačių artimiausių ir mėgiamiausių karšto kataliko gen. de Gaulle patarėjų. Kai dabar žuvo agnostikas Albert Ca-

siau už kitus, nuoširdžiai, uždegančiai.

Savo antikriščišoniškiausiu romane "Maras" vieno herojaus lūpomis jis prileido, kad Dievas jau užmiršo pasaulį (panašią problemą kėlė ir mūsų Alantas "Pragaro pošvaistėse"...). To romano tema -- tai žmogaus kova prieš piktą, "nepakeliant akių į dangų, kur Dievas gyvena tylėdamas". "Ar galima pasidaryti šventuotju be Dievo?" -- klausė Ca-

Kaip ir amerikiečių rašytojas E. Hemingway, savo buto kukliame kambaryje Paryžiuje A. Camus visada rašydavo stovėdamas prie specialaus ilgakojo staliuko.

mus, -- visa laisvoji Prancūzija liūdėjo. Kodėl?

Nes Camus, kaip apie jį daugelis galėjo pasakyti ir sakė, buvo -- mūsų generacijos sąžinė... Mūsų pasaulio ir ypač mūsų Europos, kurią siaubu nusiautė barbarizmas, teroras, žudynės, griovimai, teisingumo išniekinimas, koncentracinės stovyklos, genocidas, tironijos maurojimai... Kas nors turėjo protestuoti, ir gal pačiu garsiausiu balsu ėmė šaukti Camus. Pasaulis yra absurdiškas! Jame daugiau nesąmonių ir neteisingumo, negu tvarkos ir tikslinumo! Tėra tik viena tikrai rimta filosofinė problema, -- tai savižudybė. Nuspręsti, vėta ar neverta gyventi, tai reiška atsakyti į esminį klausimą. Žmogus yra savo paties tikslas ir vienintelis tikslas... Gyvenimą reikia priimti, koks jis yra. Reikia drįsti gyventi ir nugalėti absurdą -- tiesos įkūnijimo labui, žmogaus labui.

Taip prakalbėjo Camus -- gar-

mus herojus. Atsakymas buvo, -- maždaug taip, galima...

Ir vis dėlto iš prancūzų katalikų bažnyčios pusės pasigirdo atleidimas mūsų heretikui: "Jam nė nereikia krikšto; jis yra gavęs malonės dovaną. Nesvarbu, kad jis atsiką pripažinti Anapus, jeigu jo žodžiai šiai žemei kupini krikščioniško turinio..."

Ir tokie buvo jo žodžiai. Krikščioniškai ar nevisai krikščioniškai, jie buvo teisingumo ilgesio, žmoniškumo, kilniausios moralės žodžiai. "Tikslas pateisina priemones? Ar tai galima?" -- klausė Camus. "Bet kas pateisins pačius tikslus?"... Jis lygiai griežtai puolė tiek nacizmą, tiek komunizmą, nes "visi žudikai priklauso tai pačiai šeimynai," ir "kiekvienas revoliucioninkas pagaliau virsta prispaudėju arba heretiku." Jis atmetė absoliučią religinių ir politinių tiesų būtinumą. "Neturint laisvės, galima pagerinti sunkiąją pramonę, bet ne padidinti teisingumą ar tiesą..." Teisingumas yra sąvoka ir kartu sielos šiluma... Jei kas galės sukurti partiją iš tokių, kurie nėra visiškai tikri, kad tik jie vieni teisingi, -- tai bus mano partija...

Ir pagaliau visą savo, kaip žmogaus ir rašytojo pašaukimą jis pats išreiškė viename straipsnyje 1944 m. "Combat" (Kova) dienraštyje šiais keliais sakiniais: Nieko nėra duota žmogui, ir tas truputis, kurį jie gali užsikariauti, apmokamas neteisingomis mirtimis. Bet čia glūdi žmogaus didybė. Ji glūdi apsisprendime būti stipresniu už savo sąlygas. Jei (gyvenimo ir aplinkos) sąlygos neteisingos, tai tėra tik vienas būdas joms perkopti, -- pačiam būti teisingu.

Ir jei Camus tapo "mūsų generacijos sąžinė", tai dar ir dėl to, kad ne tik žodžiais išsakė mūsų laikmečio gėlą ir svajones, bet kiek tik jo priemonėmis buvo įmanoma stengėsi veiksmams tai pateisinti. Apšvilkęs suglamžytu lietpalčiu, be kepturės, su kybančia cigarete lūpose, jis dieną ir naktį (sakoma, kad jam labai mažai tere-

Bronys Raila

Taip atrodė automobilis, kurio užpakalinėje sėdynėje buvo "absurdiškai" užmuštas rašytojas Camus...

kėdavę miegoti) visur buvo matomas Paryžiuje -- kavinėse, teatruose, laikraščių redakcijose, knygų leidyklose, susirinkimuose, draugų ir gražių moterų apsupty. Jis užstojo visus, kurie kenčia, kurie nuskriausti, kurių teisės ir laisvė sutrempta. Jis jungė savo karštą balsą ginti kiekvienai svarbesnei vietinei ar tarptautinei laisvės bylai. Jis buvo ir mūsų tautos idealo nuoširdus gynėjas...

Nenuostabu, kad jam 1957 metais paskiriamas Nobelio literatūrinę premiją buvo pažymėta, jog tai už jo paskleistą šviesą apie "problema, kurią mūsų dienos išskėlė žmogiškoji sąžinė". Premiją jis gavo teturėdamas vos 44 metus, -- po brito R. Kiplingo, pats jauniausias iš visų bet kada apdovanotųjų.

Camus gimė 1913 m. lapkričio 7 d. šiaurės Afrikoje, Alžyre, iš motinos ispanės ir tėvo neturtingo prancūzo darbininko, žuvusio prie Marnos per pirmąjį pasaulinį karą. Jo jaunystė buvo sunki: "aš iš tų, kurie žino, kas reiškia badauti", sakydavo jis vėliau. Bet dėka savo pastangų ir retų gabumų, Alžyro universitete jis užbaigė literatūros ir filosofijos mokslus. O jo gabumai buvo nuostabiūs ir reišėsi daugelyje sričių. Sportininkas futbolistas, teatralas -- jis įsteigė studentų teatrą, režisavo ir pats vaidino, -- pradėjo rašyti, metėsi politikon, pusmečiui buvo įstojęs į komunistų partiją ir vėl išstojo su pasibaurėjimu. Jo visur buvo pilna.

1943 m. jis atvyksta į vokiečių okupuotą Paryžių, gauna darbo Gallimard leidykloje ir... pradeda leisti slapta pogrindžio rezistentų laikraštį "Combat". Rezistencija buvo tinkamiausia išraiška jo išdidžiam būdui: protestas, pasipriešinimas blogiui, smurtui, neteisybei, gaivališkas laisvės ir tiesos, doros ir žmoniškumo ilgesys. 1944 m. rugpiučio 24 d., sąjungininkų armijoms vejančioms vokiečius iš miesto, jis išleidžia pirmą viešą Combat numerį su savo vedamuoju: "Šį vakar kovojantis Paryžius rytoj pradės vadovauti. Ne jėgos giesmiui, bet teisingumui, ne politikai, bet moralei"... Tai buvo šūkių, apsprendė jo visą tolesnę veiklą.

Ir jis staiga tampa prancūzų rezistencijos pačiu skaidriausiu, švariausiu garsiakalbiu, -- šalia marksizme ir ateizme aptemusio J.P. Sartre, modernių intelektualų ir stačiai kone visos jauniosios generacijos ruporu, šaukliu, simboliu. Jo garsas pasklinda už Prancūzijos sienų, jis tampa viltimi visų jaunųjų europiečių, kurie grįžta iš klaidingai neprotingų karų, iš kalėjimų ir koncentracijos stovyklų, pakyla iš griuvėsių vėl gyventi ir kurti, savaipai apie laisvą ir teisingą pasaulį, kurį "Dievas buvo užmiršęs"...

Jis rašo naujas dramas ir romanus, bet daugiausia straipsnius. Tai žurnalistas iš prigimties, kuriam maloniausias kvapas spaustuvėje ir kuriam, tariant jo žodžiais, "žurnalizmas -- pats kilniausias amatas pasaulyje". Per tris metus jis rašo Combat dienraščiui vedamuosius, naudodamas paprastą formulę: pagrindinė straipsnio idėja ir trys faktai jai pagrįsti, išdėstomi per tris rankraščio lapus. Rezistencijos grupėms ilgainiui vis labiau kivrėjantis, jis pasitraukia iš laikraščio ir politikos, idant "išlaikytų švarias rankas". Ir vis daugiau ligi tragiškosios mirties atsideda literatūrai ir teatrui.

Lietuviams, kaip minėjau, Camus nebuvo plačiau pažįstamas. Žinau, kad keli mūsų jaunieji literatai ir visuomenininkai, tada gyvenę Vokietijoje, juo domėjosi. Bet mums čia pat Paryžiuje jis buvo artimesnis ir puikiai žinomas. Jis priklausė "mūsų generacijai" ir buvo kartu

"mūsų sąžinės balsas". Jį skaitėme vieni su pasigėrėjimu ir meile, kiti gal ir su kritika. Dr. J. Baltrušaitis, dr. S.A. Bačkis, A.J. Greimas, S. Mackevičius, kun. J. Kubilius, V. Rastenis, dail. P. Kiaulėnas, J. Mačiulis, pulk. J. Vėbra, dr. J. Deveikė, pulk. J. Lanskoronskis, V. Gedgaudas, G. Židonytė, K. Jesutytė, J. Dočkus, pagaliau mūsų draugas Sorbonnos profesorius G. Matorė, -- visiems jiems ir be abejo dar kitiems Camus asmuo ir jo žodžiai buvo girdimi, o kankuriams ir labai atliepė į širdį. Ypač tuo metu jais jautriai gyveno mūsų bičiulis Algirdas Greimas, nuolatinis Combat dienraščio skaitytojas. Turėdamas reto imlumo ir aštrios analizės dovaną, Greimas tau galėjo bematant iš atminties pacituoti, ką vakar ar prieš savaitę kuriuo nors klausimu buvo pasisakęs Camus... Iš mūsų visų, jis geriausiai galėtų parašyti nekrologą brangiajam vėliovníui.

Man Camus taip pat buvo širdies ir sielos dalimi, žymiai padidinęs įnašą, kurį, kaip neatsilyginamą dovaną, esu sėmęs iš prancūzų tautos. Drauge liūdėdamas dėl jo absurdiškai perankstyvos mirties, nežinau, kokią puokštę begalėčiau padėti ant jo

kapo, meilės ir atsiliginimo vardan.

Galbūt geriausia, jei čia pakartotiu paties Albert Camus žodžius apie jo numylėtąjį Alžyrą, saulę ir smėlį, ir apie amžinai banguojančią jūrą, kuri jam buvo tikro gyvenimo simbolis: --

"Tai mano gyvenimas, kuriuo čia džiaugiuosi, -- gyvenimas, kaip karštas akmuo, kupinas jūros alsavimų ir žiogelių dainų. Vėjelis toks gaivinantis ir dangus taip mėlynas. Myliu šį gyvenimą ligi užsimiršimo ir trokštu apie tai laisvai kalbėti: jis man teikia pasididžiavimą, būnant žmogumi"...

* CHRUŠČIOVAS priėmė kvietimą aplankyti Liberiją, -- paskelbė TASSas. "Tuo pat metu", sakoma pranešime, "Chruščiovas pakvietė Liberijos prezidentą Tubmaną aplankyti Sovietiją. Vizitų datos dabiančios nustatytos vėliau.

* PASAULYJE, kaip paskelbė šveicarų pašto departamentas, yra apie 86 ml. televizijos aparatų. Daugiau kaip pusė, 55,108,000 jų yra šiaurinėje Amerikoje, o Rusija turi tik 3 ml.

JŪSŲ DRAUGAMS

DIRVOS BŪTINAI REIKIA

DIRVA jau eina triskart per savaitę, ir ji vis turtėja žiniomis bei vaizdais iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo.

KAS DIRVOS NESKAITO -- DAUG NUSTOJA!

Kodėl jūs savo draugams tik linkit viso geriausio?

Jūs verčiau jiems tai p a d a r y k i t : pasirūpinkit, kad jie gautų D I R V Ā !

Tada Jūsų linkėjimai jiems pildysis pusantrą šimto kartų per metus!

Užpildykite ir atsiųskite mums šią atkarpą:

PRADĖKITE SIŪSTI DIRVĄ

Kam

Kur

Susipažinti šešis numerius

Kaip mano dovaną, už kurią apmoku naujiems skaitytojams taikomu papigintu tarifu:

- už 3 mėnesius — \$2.00
- už 6 mėnesius — \$4.00
- už pirmus metus — \$8.00

(Pažymėkite atitinkame langelyje savo užsakymą ir pridėkite atitinkamą mokestį, jei užsakote kaip dovaną).

Užsakytojas:

(Vardas, pavardė)

(Adresas)

"Žurnalizmas -- tai kilniausias amatas pasaulyje", sakydavo Camus. Laimingiausi jo gyvenimo akimirksniai būdavo tada, kai su spaustuvės darbininkais jis "laužydavo" švinan surinktas jo straipsnių skiltis arba tikrindavo paskutines savo knygų korektūras. Turbūt, viso pasaulio žurnalistai su džiaugsmu ir kūrybine nuotaika išgyvena šį paskutinį akimirksnį, kada jų mintis įgyja "kūną" ir kitą rytą pasklinda skaitytojams...

KAS NAUJO SPORTO GYVENIME

K. BARONAS

VIDURINIŲ VAKARŲ SPORTO APYGARDOS PIRMENYBĖS

Vasario 27-28 dienos Clevelande buvo skirtos sportui. Sportininkai rungtyniavo, o sporto bičiuliai turėjo iki valiai progos stebėti vieną po kitos vykstančias rungtynes. Per dvi dienas čia įvyko net dešimt krepšinio ir devynios tinklinio rungtynės. Iš anksto buvo numatyta rungtynių dar daugiau. Tačiau nepasirodžius Chicagos LSK Aro vyrų krepšinio, Chicagos LSK Jūros moterų tinklinio ir Detroito LSK Kovo vyrų tinklinio komandoms, rungtynių skaičius kiek sumažėjo. Taip įvykus šiek tiek pasikeitė ir patį pirmenybių tvarka.

JAUNUTIS NASVYTIS, talkininkaujamas sūnaus, taip pat sportininko, pranešinėja įvykusiose Vidurinių Vakarų apygardinėse varžybose Clevelande.

Dirvos nuotrauka

Visą nelengvą pirmenybių našta pakėlė Vidurinių Vakarų Sporto Apygardos Komitetas, oficialiai talkininkaujant LSK Žaibui. Neoficialiai talkininkavo ir Clevelando lietuviškoji visuomenė. Ji priglaudė atvykusius sportininkus, juos pamaitino ir atsilankė į pačias pirmenybes. Žinia, atsilankymas galėjo būti kiek gausesnis. Vienok sportininkai reiškia padėką tiems, kurie teikėsi rengėjų kasoje padėti \$110.00.

Tinklinio varžybos

Tinklinio varžybose jokių didesnių netikėtumų neįvyko. Žinoma, neskaitant rimto Chicagos Neris šešetuko pasipriešinimo. Chicagiečiai po pereitų metų yra sunkiai atpažįstami ir jie sužaidė pasigerėtinai. Ypač galingai Neris pusėje išsiskyrė A. Blandys ir R. Barkauskas. Žaibas laimėjo abu susitikimus. Pirmą 2-1, o antrąjį 2-2.

Moterų klasėje pirmąją vietą nesunkiai užėmė Žaibo I komanda. Buvo manyta, kad Žaibo I-jai galės rimtu varžovu būti Neris komanda. Deja, taip nebuvo, nes Neris atvyko be savo iškiliųjų žaidėjų. Matėsi tik viena O. Blandytė ir tai nevisose rungtynėse. Iš likusių komandiniai išsiskyrė Žaibo II-j. Šioje komandoje kelios naujos, nematytos, bet daug žadančios tinklininkės.

Paskirų rungtynių pasekmės: Neris — Žaibas II 2-1, Žaibas I — Aras 2-0, Žaibas II — Aras

2-0, Žaibas I — Neris 2-0. Baigminių rungtynių Žaibas I — Neris pasekmė taipogi 2-0. Tinklinio rungtynės prarastos dvejus minusus sistemoje.

Krepšinio varžybos

Laikrodžiui rodant 8:30 val. pradėdamos pirmosios rungtynės, Detroito LSK Kovas — Chicagos LSK Jūra. Rungtynes laimėjo detroitiečiai, bet tik, kaip sako, per plauką. Pasekmė 52-50. Sunku buvo ir tikėtis kitokios pasekmės, nes Kovas išbėgo aikštėn gana silpnoje sudėtyje. Nebuvo Skaisgirio, Butkos ir Montrės II.

Antrojo susitikimo laimėtojas buvo aiškus iš anksto. Chicagos LSK Neris be didesnių pastangų įveikė Chicagos ASK Lituanicos Gintarą 91-46.

Toliau sekė vietinio Žaibo ir Chicagos LSK Aras susitikimas. Nors Aras ir atkakliai kovojo, bet teko nusileisti taikliam mėtantiems Žaibo krepšininkams. Rungtynių pasekmė 61-55.

Trečios rungtynės suvedė du meisterius. Tai yra š. Amerikos lietuvių meisteris Detroito Kovas ir Chicagos miesto — ASK Lituania. Rungtynių pradžioje Kovas įstengė pirmuoti. Bet neperilgiausiai. Paskui pasimetė ir aikštėje leido šeiminkauti Lituanicai. Rungtynės baigėsi Lituanicos 77-48 laimėjimu. Meisteriams priderančio žaidimo šiose rungtynėse nesimatė. Kitaip ir būti negalėjo, nes ir pati Lituania žaidė be Germano, Kauono, Kanapecko ir komandos kapitono Dirvonio. Dirvonis bijojo rizikuoti. Bijojė sužeisti dar nesenai iš gipso tvarsčių išlaisvintą koją.

Jauniausios Hamiltono LSK Kovas stalo tenisininkės: Rūta Skaistytė žaidžia prieš Danutę Kudabaite. Rungtynes stebi Sigutė Šopytė ir Vidutė Paškevičiūtė. Tokio amžiaus žaidėjų Kovo eilėse yra dvylika mergaičių.

Po šių rungtynių pasirodė jaunieji Aro ir Gintaro krepšininkai. Pranašiau sužaidė Aras ir laimėjo 74-52.

Paskutinės šeštadienio rungtynės Neris — Žaibas įnešė tam tikro nusipratimo ir nepasitenkinimo. Nuostatai sako, kad komandos turi laiku prisistatyti į aikštę. Galima vėluotis nedaugiau kaip 15 minučių. Oficialūs asmenys tvirtina, kad Neris pa-

Kanados sporto apygardos vadovas Jonas Uogintas ir Aušros krepšinio komandos atstovas Strimaitis su laimėta taure.

Vyt. Bubelio nuotrauka

sirodė kiek ilgiau užtrukęs. Tokiu atveju jiems užskaitytas pralaimėjimas be rungtynių. Deja, Neris su tokiu sprendimu nesutiko. Kartu jie įrodinėjo, kad, esą, laiku atvykę. Nežiūrint nuomonių skirtumo, vėliau abi pusės sutarė rungtynes sužaisti. Jos baigėsi 69-68 Žaibo naudai. Po rungtynių kita bėda atsirado. Mat, Neris galvojo, kad rungtynės draugiškos, o Žaibas, kad

vyko tikrai įtemptas ir permainingas žaidimas. Trims pratęsimu minutėms praslinkus, lontoje vėl švytėjo lygi 63-63 pasekmė.

Rungtynių laikas ir antrą kartą pratęstas. Šiuo kartu iki pirmo pilno petimo. Kamuolį gana Žaibo krepšininkas Grigaliūnas ir nedelsdamas jį paleidžia Lituanicos krepšin. Jas pavyko. Žiūrovai ploja, o žaidėjai Grigaliūną nešė iš aikštės. Tačiau visas džiaugsmas buvo be pagrindo. Apsirikta ir apsvilta. Daugiausiai apsiriko ponai taškų skaičiuotojai. Pasirodo, kad jie įtempimo metu be pagrindo Žaibui buvo prirašę tris taškus. Tiksliai rungtynių pasekmė turėtų būti 63-62. Ji ir patvirtinta ir kartu Lituanicai pripažintas nugalėtojo vardas.

Dėl 4-5 vietos dar varžėsi Detroito Kovo ir Chicagos Aro krepšininkai. Laimėjo detroitiečiai 57-53. Paskutinės rungtynės baigėsi 9:30 vakaro. Gana vėlyvas laikas.

Sportininkų pagerbimas

Pirmenybių metu buvo paskelbti iškiliausi 1959 m. apygardos sportininkai. Vyrų klasėje šį garbę teko Neris krepšininkui Jonui Valaičiui, o moterų — Žaibo narei Stefai Juodvalkytei. Geriausiu metu pripažintas Neris krepšininkas Algis Varnas.

Pirmas tris vietas laimėjusių komandų dalyviams įteikti specialūs pažymėjimai. Juos skoningai paruošė nepersenai iš Australijos atvykęs didelis sporto bičiulis Z. Zableckis.

P. Pfr.

ŽAIBO TINKLININKĖS I CHICAGĄ

Clevelando LSK Žaibo moterų pirmoji tinklinio komanda, neseniai iškovojo Clevelando miesto 1960 meisterių titulą ir prieš porą savaitių laimėjusi Vid. Vakarų Sporto Apygardos 1960 m. pirmenybes, šį savaitgalį, kovo 12 d. vyksta į Chicagą dalyvauti YMCA rengiamame didžiuliam tinklinio turnyre. Į šį turnyrą yra sukviesta geriausia komanda iš Midwest ir aplinkinių sričių.

Žaibo komanda vyksta šioje sudėtyje: J. Laikūnaitė — kapitonė, A. Liutkutė, A. Barzdūkaitė, I. Besperaitytė, R. Besperaitytė, E. Kajackaitė, N. Gelazytė, D. Germanaitė ir R. Staniškytė.

Linkime mūsų tinklininkėms sėkmės šiame rinkinių komandų turnyre.

CLEVELANDO SPORTINĖ EKSPEDICIJA I CHICAGĄ

Kovo 26-27 d. Chicagoje įvyksta Vid. Vakarų Sporto Apygardos prieauglio klasių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso pirmenybes.

Clevelando LSK Žaibą šiose pirmenybėse atstovaus 2 jaunių krepšinio komandos, jaunučių krepšinio komanda, mergaičių tinklinio komanda, mergaičių krepšinio komanda ir būrelis stalo tenisistų.

Pastebėtina, kad stalo teniso varžybos vyks ir vyrų bei moterų klasėse. Viso LSK Žaibą atstovaus apie 50 dalyvių. Gana gražus būrelis! Ar ne?

ATVYKS TORONTO SPORTININKĖS

Balandžio 2 d. į Clevelandą atvyksta Toronto LSK Vyties mergaičių krepšinio, tinklinio ir stalo teniso komandos rungtyniauti su žaibietėmis. Clevelando mergaičių krepšinio komanda savai publikai pasirodys pirmą kartą Rungtynės, greičiausia, vyks St. Clair Recreation Center.

Dirvos skaitytojai kviečiami atidaryti taupymo sąskaitas lietuvių vedamoj Taupymo Bendrovėj, kuri:

• moka 4% metinius dividendus (dividendai išmokami birželio 30 d. ir gruodžio 31 d.)

• apmoka visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL Federal SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanuskas, Pres.

SIUNTINIAI I LIETUVĄ STANKŪNAS & MASIULIS LIETUVIŲ PREKYBOS BENDROVĖ LONDONE

Praneša visuomenės žiniai, kad gauta daug naujų įvairių medžiagų iš ko galima pasirinkti sudarant siuntinius savo artimiesiems: 100 įvairių medžiagų vyriškiems kostiumams 200 " " moteriški kostiumams ir suknelėms 100 " " moteriškiems ir vyriškiems paltams Visos vilnonės medžiagos — angliškos su jaudimu "Made in England" Medžiagų pavyzdžius galima matyti ir pasirinkti pas mūsų atstovą JONĄ DAUGIRDĄ / 237 Union Ave. Brooklyn 11, N.Y. Tel. EV 4-1232 ir EV 7-4940

LIETUVIŠKI SCRIAI, JUODA DUONA. AUKŠČIAUSIOS RŪŠIES RŪKYTI KUMPIAI. DESROS IR SKILANDŽIAI PIGIOMIS KAINOMIS GAUNAMI KRAUTUVĖJE

MARTHA & PETER LISAUSKAS

6409 56 ROAD, MASPETH 78, N. Y.
Telephone: TWaining 4-8087

Prekes siunčiame ir per paštą.

ISKIRPKITE IR ATSIŪSKITE ŠI KUPONĄ

Prašau atsiųsti ..... Nurodykit prekę
.....
Nurodykit adresą: ..... Name
.....
No. Street City State

V. RICKUS PAINTING-DECORATIG INC. RESIDENCINIS IR KOMERCINIS DAŽYMAS

Korporacija turi pilnus apdraudimus. Įkainavimai nemokami. Klientų patogumui turime taip pat specialistus medžio, tinko ir kitiems namų remonto darbams. Dabar jau yra pats laikas tartis dėl pavasario darbų. Telefonuokite: PO 1-6035 658 E. 162 St., Cleveland, Ohio

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ, lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

Toronto Vyties krepšininkės ir tinklininkės, kurios balandžio 2 d. atvyksta rungtynės į Clevelandą. Pirmoji eilė: E. Zekaitė, E. Kilotaitytė, V. Zolpytė, L. Vecerskytė, S. Kaspervičiūtė. Antroje eilėje: A. Dargytė, J. Balsys, A. Žekaitė, I. Rutkauskaitė, O. Balsienė, V. Anskytė.

35 metai nuo lietuvių imigracijos Brazilijon

Brazilijos lietuvių žurnalo Gintaro konkurso talkininkės Iš kairės: N. Pūpienytė, I. Klišytė, V. Idikaitė, Gintaro redaktorius St. Vancevičius, daugiausiai išplitinusi ir gavusi Miss Gintaras titulą M. Čepaitytė, B.L.K.D.-jos pirm. A. Žibas, A. Zapereckaitė, V. Sadauskaitė ir M. Kučinskaitė.

Pirmieji lietuviai Brazilijoje pasirodė praėjo šimtmečio pabaigoje. Jie buvo atvykę po keletas šeimų bei pavienių asmenų iš Anglijos, Š. Amerikos ir Argentinos. Po pirmojo Pasaulio karo keletas lietuvių atvyko 1923 metais. Masinė lietuvių imigracija į Braziliją

Mūsų Brazilijos bendradarbio

prasidėjo 1925 metais. Brazilijos Lietuvių Bendruomenė rengiasi tas 35 metų sukaktuves ypatingai paminėti. Yra numatyta surengti lietuvių spaudos ir veiklos parodą, išleisti metraščių lietuvių kalba ir leidinį apie Lietuvą ir Brazilijos lietuvių portugalų kalba. Rugpiūčio mėnesį numatoma surengti Lietuvių dieną, į kurios iškilmes manoma pakviesti svečių.

ŽURNALO "GINTARO" TALKOS KONKURSA
Brazilijoje, Sao Paulo mieste B. L. Kultūros D.-jos leidžiamas mėnesinis populiarus kultūros žurnalas "Gintaras" kiekvienais me-

tais ruošia talkos konkursą, kuriame dalyvauja vietos lietuviškos talkininkės. Dalyvaujančios konkurse talkininkės platina balsus. Daugiausia išplitinusi balsų talkininkė gauna "Miss "Gintaras" titulą. Antrą ir trečią vietą laimėjusios balsų platinime gauna "Gintaro" princesių titulus. Vainikavimo apeigos daromos tam tikslui surengtame koncerte-baliuje. Tokiu talkos būdu žurnalas surenka nemaža lėšų savo išlaidoms padengti.

LIETUVIŲ AUTOMOBILISTŲ EKSKURSIJA Į RIO DE JANEIRO

Brazilijos Lietuvių Kultūros D.-ja organizuoja lietuvių automobilistų ekskursiją iš Sao Paulo į Rio de Janeiro. Jau susitarta su Rio de Janeiro lietuviams, kurie ta proga surengs šeiminingą vakarą.

Sao Paulo lietuviai ekskursantai kartu atsiveš artistus mėgėjus, kurie padės Rio de Janeiro lietuviams atlikti vakaro programą. Po vakaro ekskursantai vyks į Petropolis miestą, kur aplankys ten gyvenantį Lietuvos Ministerį Dr. F. Meierį.

Ekskursija numatyta šių metų birželio mėnesį. Tikimasi, kad joje dalyvaus keletą lietuvių automobilistų. Nuo Sao Paulo iki Rio de Janeiro yra virš 400 kilometrų asfaltuoto kelio.

Ekskursijos tikslas — susipažinimas ir tarpinė bendradarbiavimas tarp abiejų lietuvių kolonijų.

ĮŠVYKO Į Š. AMERIKĄ

Sao Paulo lietuvių jaunimo tarpe didelis veikėjas kunigas Juozas Šeškevičius kovo 1 dieną lėktuvu išskrido į Šiaurės Ameriką, kur išbus iki rugsėjo mėnesio, kada vėl grįš į Braziliją.
St. Vancevičius

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Armonai ir jų vaikai yra pasižadėję dalyvauti Melas šventykloje vaidiniame.

NIJOLĖ MAŽELIENĖ, Ritos vaidmenyje, dramoje "Melas šventykloje", kuri bus vaidinama šį šeštadienį Slovėnų salėje, V. Pliodzinsko nuotrauka

• Iš už geležinės uždangos atvykusieji mūsų partizanai pirmą kartą mums kalba apie laisvės kovas ir rodo savo skaudžius pergyvenimus laisvėje
V. Mariūno "Mele šventykloje"

šį šeštadienį, kovo 12 dieną, Slovėnų salėje (6409 St. Clair Ave.).

Rengia Vaidilos Teatras. Režisuoja P. Maželis.

Tai jau antras veikalas iš Clevelando Pirmosios Apylinkės skelbtųjų dramų veikalų varžybų, kurių tokio pasisekimo kaltininkai buvo dosnieji aukotojai: Ohio Liet. Gydytojų Dr.-ja, I-sios Apyl. V.-ba, Lietuvių Klubas ir visa eilė paskirų asmenų. Rengėjų didžiausias noras juos visus matyti ir "Melo šventyklos" premjeroje.
Pradžią 7 val.

JONAS CITULIS, Karpinskio vaidmenyje, dramoje "Melas šventykloje".
V. Pliodzinsko nuotrauka

• Vaidilos Teatras praneša, kad bilietai į V. Mariūno 5 v. dramą "Melas šventykloje" premjerą, įvyksiančią kovo 12 d., 7 v., Slovėnų salėje — 6409 St. Clair Ave., gaunami pas Z. Peckų — 1344 E. 68. tel. UT 1-5793 ir Dirvos redakcijoje, o vaidinimo dienoje nuo 5 v. v. prie įėjimo į salę. (30)

• J. Kazlauskas Income Tax pareiškimus pildo Dirvoje kiekvieną šeštadienį nuo 9 val. iki 2 val. po pietų, arba pagal susitarimą telef. RE 1-7222.

• Sportininkų tėvų ir rėmėjų susirinkimas. Šį sekmadienį, kovo 13 d., 11:30 val. (tuoj po pamaldų), Šv. Jurgio parapijos salėje, kviečiamas sportininkų tėvų, sporto bičiulių bei jaunimo veiklų remiančių orga-

nizacijų atstovų susirinkimas.

Programoje: 1. pranešimas apie Clevelando LSK žaibo sportinę veiklą bei klubo dabartinę padėtį; 2. aptarimas būdų bei priemonių sportinės veiklos parėmimui ir puoselėjimui.

Susirinkimą kviečia Clevelando LSK žaibo valdyba, remiant ir bendradarbiaujant A. L. B.-nės Clevelando I-sios apylinkės valdybai.

Visi sportininkų tėvai bei sporto bičiuliai kviečiami atsilankyti.

• Dail. A. Rūkštelės "Sekmadienis Lietuvoje" paveikslui, kaip dovana Čiurlionio namams, nupirkti, per V. A. Braziulio 60 m. sukakties minėjimą aukojo:
\$20.00 — T. Čiurlanis;
\$10.00 — Ed. Karnėnas, P. J. Žiūrys, dr. J. Stankaitis, LAS Clev. sk.; \$5.00 — J. Urbšaitis, J. Misčikas, A.

Simkūnas, J. Brazauskas, A. Laikūnas, J. Pažemis, A. ir V. Balašaičiai; \$3.00 — F. Eidimtas, F. Saukevičius; \$2.00 — Pov. Šukys, V. Kasakaitis, A. Karsokas, P. Kudukis, A. Juozaitis; \$1.00 — Alekas Banys.

• Skaucūjų tėvų susirinkimas — arbatėlė, kviečiamas Neringos tunto tunti-ninkės ir Tėvų Komiteto, įvyksta kovo 13 d., sekmadienį, 4 val. po pietų Lietuvių salėje. Programoje vyr. skaut. Šenbergienės pašnekesys ir pasitarimas įvairiais tunto reikalais.

Dviejų mieg. plytų namas Naujas. Dviejų šeimų. East 185 St. 2 mašinom plytų garažas. Natūralus medžio įrengimas. Prieinamausia kaina.
AN 1-1398, Builder (32)

EAST CLEVELAND-EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON
4% SUPERIOR SAVINGS
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000 HOME AND REMODELING LOANS
CORNER 68TH-SUPERIOR AVENUE

I. J. SAMAS JEWELER
Šveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.
7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

JAKUBS & SON
FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue EN 1-1763 936 East 185 St. KE 1-7770

CleveChecks
SPECIAL BUDGET CHECKING ACCOUNTS
REGULAR CHECKING ACCOUNTS, TOO • USE THE ONE BEST FOR YOU!
The Cleveland Trust Company
65 CONVENIENT BANKING OFFICES
MEMBER FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION

MONCRIEF Visų metų ORO VEDINIMAS
• ŠALDO vasarą • ŠILDO žiemą
Aplankyk savo kaimynystės Moncrief pardavėją
THE HENRY FURNACE CO. MEDINA, O.

20 metų tos srities praktika
Vokiečių radijų taisymas
TELEFUNKEN Authorized Factory Service
TELEFUNKEN HI-FI STEREO SETS
SCHWAB RADIO & T. V.
Sales and Service
11615 DETROIT AVENUE CLEVELAND 2, OHIO
Sandėlyje didelis pasirinkimas įvairiausių modelių
LAKEWOOD 1-4669

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!
Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti Dirvą.
Naujiems skaitytojams prenumerata metams tik 8 doleriai

ELECT GEORGE ZIMMERMAN JUDGE PROBATE COURT
HIGHEST QUALIFICATIONS — CAPABLE — EXPERIENCED — SERVED AS ACTING JUDGE IN CLEVELAND HEIGHTS MUNICIPAL COURT.
VOTE FOR GEORGE ZIMMERMAN REPUBLIC PRIMARY MAY 3, 1960.

VIŠIEMS NAUDINGA PRAMOGA!
kovo 12 d., Slovėnų salėje, 6409 St. Clair Ave.
PREMJERA
Viktoro Mariūno 5 v. drama
MELAS ŠVENTYKLOJE
Rengia Vaidilos Teatras.
Režirūra ir dekoracijos Petro Maželio.
Po vaidinimo užkandžiai su išgėrimais, kritika, pasišnekučiavimas...
Pradžią 7 val.
Bilietai gaunami iš anksto Dirvoje, pas Vaidilos teatro kasininką Z. Peckų, UT 1-5793 ir vaidinimo dieną nuo 5 val. Slovėnų salėje.
Premjeroje dalyvauti visų maloni privilegija.
Vaidilos Teatro Administracija

DIRVA

Nr. 30

1960 m. kovo 11 d.

KAS IR KUR?

• **Suomijos didžioji spauda** paminėjo Vasario 16. Atspaudė min. St. Lozoraičio kalbos santrauką ir JAV valstybės sekretoriaus Herterio pareiškimą.

Beveik tuo pat metu Suomijos spaudoje buvo prisimintas ir prof. Paulius Galanė, sulaukęs 70 m. amžiaus.

• **Algis Šimkus**, kompozitoriaus Stasio Šimkaus sūnus, su šeima gyvenęs Chicagoje, nuo tiesioginių pareigų atliekamą laiką pašvenčia Dainavos ansamblui, pavaduotam ansamblio dirigentą S. Sodeiką.

Prieš kelis metus baigęs Harvardo universitetą, A. Šimkus šiuo metu dirba atsakingą darbą elektronikos srityje Admiralo korporacijoje.

• **Chicago skautų-čių su- rengta Kaziuko mugė** praėjo dideliu pasisekimu. Lankytojų buvo dar daugiau negu pernykštėje mugėje. Taigi ir pelno liko daugiau. Gaila, kad Vokietijos skautų darbeliai Chicago pasiekė dvi dienas po mugės ir negalėjo būti mugėje parduoti. Chicago skautai mano, kad jie sugebės juos greitai laiku parduoti.

• **Amerikos Lietuvių Dailininkų Sąjungos surengta paroda** Jaunimo namų didžiojoje salėje, Chicagoje, susilaukė gražaus visuomenės pritarimo. Per dvi dienas ją aplankė daugiau žmonių, negu praėjusias Sąjungos rengtas parodas. Parodoje dalyvavo 16 dailininkų pasirodymai su visai naujais darbais. Kai kurie iš jų parodė labai gražią pažangą. Parodai buvo išleistas specialus leidinys, kurį redagavo dail. V. Vijeikis.

• **Žalgirio mūšio 550 metų sukakčiai** paminėti Chicagoje sudaryta komisija: C. Grincevičius, A. Rugytė, V. Vijeikis ir M. Kasakaitytė.

• **Tūkstantis dolerių Metmenų žurnalui.** Santaros Šviesos leidžiamam žurnalui po \$100 prisiuntė Dr. V. Kaupas, Dr. P. Tonkūnas, Dr. J. Valaitis, V. Pitkūnigis, inž. J. Bilėnas, inž. J. Valaitis ir dar 4 asmenys, nedavę pilnų savo pavardžių. Po \$50 ir smulkesnėmis sumomis gauta iš žymiai didesnio skaičiaus rėmėjų.

• **Dail. Adomas Varnas**, mokėdamas metinę prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

• **Dr. J. Skrinska** mokėdamas metinę prenumeratą atsiuntė ir \$5.00 auką.

NEW YORK

Inž. Juozas ir Eugenija Butkai, vasario 28 d. susilaukė dukters. Motina ir naujagimis stiprėja namie, tik grįžę iš Sv. Juozapo ligoninės, buvę dr. I. Skeivio rūpestingoj priežiūroj. Butkai augina dar dvi dukteris ir sūnų.

• **L. Bendruomenės pirm. St. Barzdukas**, atvykęs iš Clevelando, kovo 5 d. dalyvavo New Yorko Apygardos posėdyje, įvykusiam J. ir O. Valaičių Arlington restorane. Dalyvavo ir Tarybos pirm. J. Šlepetys bei atstovai iš New Jersey.

Korespondentų ir fotografų dėmesiai

Redakcija prašo bendradarbių, siunčiant fotografijas, duoti galimai pilnesnį aprašymą: įvykio vietą, datą ir išvardinti fotografijoje esamus asmenis. Jei grupinė nuotrauka, išvardinti bent pirmoje eilėje esančius asmenis. Tik tokios fotografijos yra įdomios skaitytojams ir naudingos ateities istorijai.

Prof. Dr. KAZIUI OŽELIUI

mirus, reiškiamo giliausią užuojautą p. SOFIJAI OŽELIENEI ir šeimai

Lionginas ir Leonidas Nagevičiai

Prof. Dr. KAZIUI OŽELIUI

mirus, žmonai SOFIJAI, dukterims, sūnui, artimiesiems čia ir Lietuvoje, giliausiai užjaučiame

Raukčiai

L. T. S. Nottinghamo (Anglijoje) skyriaus vaidintojų grupės vadovui

ST. MATULEVIČIUI,

jo mylimam tėvui mirus Lietuvoje, reiškiamo giliausią užuojautą

Skyriaus valdyba ir nariai

P A D Ė K A

Širdingai dėkojame visiems draugams ir pažįstamiems, pareiškusiems užuojautą mūsų mylimai motinai ir senelai a. a. Emilijai Guiskienei mirus.

Nuliūdę: J. Ūsienė, S. Guiskyte, Ūsų ir Pauliukonių šeimos.

A. A. Profesoriumi Medic. D-rui KAZIMIERUI OŽELIUI

mirus, jo žmonai SOFIJAI, dukterims dr. SOFIJAI ir DALIAI, ir sūnui KAZIUI su šeima, reiškiamo nuoširdžią užuojautą ir drauge liūdime

Bronė ir Pranas Saladžiai

A. A. Prof. pulk. KAZIUI OŽELIUI

mirus, giliausią užuojautą reiškiamo ponai SOFIJAI OŽELIENEI, SOFIJAI, KAZIUI, DALEI ir jų šeimoms, netekus mylimo vyro ir tėvo

J. Ūsienė, Gražina ir Ričardas Pauliukoniai

Detroito lietuvių mergaičių choras, vadovaujamas Stasio Sližio, atliko meninę programą birutiečių suruoštame Užgavėnių blynų baliuje.

J. Gaižučio nuotrauka

AUKŠT. LITUANISTINĖS MOKYKLOS SUKAKTIS

Šeštadienį rytais Tėvų Jėzuitų įkurtas Chicagoje Jaunimo Centras tiesiog užia, kaip bičių avilys. Ten, mat, išvirtinusi Aukštesnioji Lituanistikos mokykla, kovo 11 dieną švenčianti dešimties sekmingo gyvavimo metų sukaktį.

Pirmuosius mokslo metus pradėjusi su 30 mokinių, šandien mokykla jų turi virš trijų šimtų. Mokykla didžiuojasi išleidusi 180 ir šiais metais išleisianti 38 abiturientus. Gi lankiusių ir tebelankančių skaičius, jos direktorės Alicijos Rugytės žiniomis, siekia apie pus-trėčio tūkstančio, Veikia 10 klasių (pradedant ketvirtąja ir baigiant aštunta), nuolat dirba 12 mokytojų.

Paklausta apie mokyklos išsikūrimą, direktorė kalbėjo:

--Kiekviena pradžia sunki. Mums irgi teko pereiti savotiškus kryžiaus kelius. Pusketvirtų metų išbuvo Brighton Parko parapijinėje mokykloje, pusantrų metų Marquette Parke, iš ten teko kraustyti į Sv. Kryžiaus, o vėliau į Sv. Jurgio parapijinių mokyklų patalpas. Dabar, tačiau, per Tėvų Jėzuitų malonę, esame tikrai pavyzdinai išsikūrę, dosnių senųjų ir naujai atvykusių lietuvių aukomis įsigijome puikų inventorių (kainavo apie \$8,000), turime biblioteką, žemėlapius, valgyklą.

--Mokyklą įkūrė Mokytojų sąjunga, kurios pirmininku tada buvo Stasys Rudys, Varguar buvo galima tikėti, kad anoji kelias dešimties mokinių vargo mokykla išsivystys į toki stiprų ir nuolat augantį lietuvių židinį... Mūsų mokytojų sudarytomis

Chicago Aukštesniosios Lituanistikos Mokyklos 8-ji klasė su mokytoju, Juozu Masilioniu.

programomis naudojasi visos tremties lietuvių mokyklos. Lietuvių Bendruomenės centro pavesti mes rūpinamės ir vadovėlių paruošimu bei jų leidimu. Šiais metais jau išleistas literatūros vadovėlis septintajai klasei, baigiamas spausdinti aštuntai ir penktai; baigiamas ruošti šeštai, Susidoroję su literatūra, kibsimė į geografinę, istorijos ir kitų vadovėlių leidimą, --kalbėjo direktorė.

Reikėtų pridurti, kad mokykloje naudojama sąsuvinių viršeliai papuošti Lietuvos žemėlapiais, Dr. V. Kudirkos, Dr. J. Basanavičiaus ir kitų Lietuvos kūrėjų, o taipgi didžiųjų kunigaikščių paveikslais, ir ant pieštukų lietuviškai išrašytas mokyklos vardas.

Chicago Aukšt. Lituanistikos mokykla turi judrų gausų lietuviškų šokių ir dainų ansamblių, kurin ypač daug darbo įveda jaunas muzikos mokytojas Faustas Strolia, Mokyklos kasmet rengiami koncertai, ar įvairūs minėjimai publikos gausiai lankomi ir mėgiami.

Dešimtmečio sukakties proga balandžio mėn. 3 d. Jaunimo Centro salėje rengiamas koncertas turės būti tikrai įspūdingas. Dainuoti pasižadėjo veik visi Chicagoje esantys lietuvių žymesnieji solistai: Stasys Baranauskas, Prudencija Bičkienė,

Alė Kalvaitytė, Monika Kripkauskienė, Roma Mastienė, Izabelė Motekaitienė, Antanas Peškys, Dana Stankaitytė ir Jonas Vaznelis. Tiek solistai, tiek ir akomponiatorius Aleksandras Kučiūnas visą programą atlieka veltui. Koncerto pelnas skiriamas vadovėlių leidimui. (Vien tik dabar spausdinamų vadovėlių trisdešimt kainuoja \$1,800).

Bet kurį iš 35 mokslo metų šeštadienių atsilankęs Chicago Aukštesniosios Lituanistikos mokyklon tautietis pajus, kad jo baiminimasis dėl lietuvių išlaikymo dar nėra toks realus, kaip daugelis bando pristatyti. Ji sustiprins ir suramins poeto K. Bradūno žodžiai, išspausdinti mokyklos leidžiamo laikraščio "Tėvynės Atgarsiai" trečiame numeryje:

Būk ramus, amžinasis lietuvi, Laiko audros taves nenutrenks!..

Jaunimo Centre kas šeštadienį susirenka ir Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentai. Instituto šalia Chicago Aukšt. Lituanistikos mokyklos veikia jau nuo 1958 metų, tačiau ši semestrą persikrikišči kitu vardu. (Iš kursų pasidarė "institutas"). Instituto tikslas, kaip parašyta jo nuostatuose, yra "parengti lituanistinių dalykų dėstytojus išsivijos lietuvių mokykloms ir lituanistinių dalykų lektorius toms gyvenamojo krašto mokslo įstaigoms, kur tokie dalykai dėstomi."

Instituto kursas išeinamas per trejus metus (po 20 paskaitų), tačiau išklause dviejų metų kursą ir išlaikę egzaminus klausytojai laikomi kvalifikuotais pradiniais mokyklų lituanistikos mokytojais.

Pedagoginio instituto programoje lietuvių kalbos kursas apima: fonologiją ir fonetiką, akcentologiją, tarmes, morfologiją, kalbos raidą, sintaksę, dialektologiją ir liet. kalbos istoriją. Literatūros kursan įeina: lit. teorija, literatūros srovės, tautosaka, bei naujoji literatūra okup. Lietuvoje ir tremtyje. Lietuvos istorijos kurse dėstoma: šaltiniai ir perioidizacija, kaimyninių kraštų istorija, pasaulio lietuvių istorija, kultūros istorija, bei mūsų istorijos problemos. Šalia šių dalykų institute taipgi einama psichologija, didaktika, liet. kalbos, literatūros ir istorijos metodika. Paskutiniame kurse duodami visų dalykų seminarai, lietuvių kalbos dėstymo metodika, svetimtaučiams ir ruošiamasi diplominiam darbu. Šiais metais planuojama ins-

DETROIT

UŽGAVĖNIŲ BLYNŲ VAKARAS

Kaip ir ankstesniais metais Užgavėnių blynų vakarą Detroito surengė Kun. "Birutės" Draugija, kuriai pirminkauja Veronika Černienė. Meninę programą atliko tos pačios draugijos globojamas mergaičių choras, kuriam vadovauja muzikas Stasys Sližys.

Šis jaunų mergaičių pasirodymas publikos buvo labai šiltai priimtas.

Po to sekė šokiai ir užkandžiai. Užsigavėta buvo be svaiginamųjų gėrimų, dėl kurių, atrodo, niekas ir nesijaudino.

Dalyvavo apie 300 asmenų.

Grįžo iš ligoninės

Korp! Neo-Lithuania pirmininkas Viktoras Griškonis po dviejų mėnesių gydymosi, grįžo iš ligoninės. Jo sveikata daugiausia rūpinosi Dr. Eug. Gurskytė-Pauzėnė.

Rinkimų išvakarėse

D. O. Centras kovo 13 d. ir Lietuvių Bendruomenė balandžio 3 dieną renka naujas valdybas. Tikimasi, kaip kad ir kiekvienais metais, šios dvi bendrines organizacijos sugebės į vadovybes išrinkti tinkamus asmenis.

TORONTO

Naujai išrinktoji Lietuvių Namų valdyba, susirinkusi kovo 2 d. posėdžio, paskirkė pareigoms: St. Banelis — pirm., A. Kiršonis — pirm. pavaduotojas atskaitybės reikalams, K. Dalinda — pirm. pavad. šerų reik., V. Petraitis — sekretorius, E. Jurkevičienė — šerų atsk. ir kart. reik., V. Bačėnas — inform., pareng. ir kult. reik., A. Statulevičius — ūkio reik. vedėjas.

Veikli visuomenininkė Emilija Jurkevičienė jau kuris laikas serga ir gydosi St. Joseph ligoninėje. Jai kovo 8 d. padaryta sunki operacija. Ligonei linkime skubiai pasveikti ir vėl ta pačia energija ir nuoširdumu, kaip ir anksčiau, dalyvauti mūsų visuomeninėj, lietuviškoj veikloj.

Kovo 7 d. Lietuvių Namuose buvo sukvietas Lietuvos generalinio konsulo Kanadai Vyta. Gylio atminimui pagerbti komiteto posėdis.

Šatrijos skaučių Kaziuko mugė suruošta Priskelimo parapijos salėje kovo 5 d. skyrėsi nuo kitų paruošimų tuo, kad nebuvo joje svaigiųjų gėralų. Prie gražiai paruoštų stalų buvo galima pasistiprinti pačių skaučių pagamintais užkandžiais ir kavute. Tai yra sveikintina ir gražu.

tituto veiklą išplėsti, įtraukiant neakivaizdinį einamųjų dalykų dėstymą ir tuo suteikiant progos didesniajam jaunimo skaičiui plačiau pažinti savąją kalbą bei kultūrą. Paskatinamųjų laišku yra gauta net iš Australijos.

Šiuo metu instituto vadovybę sudaro: Dr. A. Liaugminas (direktorius), Domas Velička (vice-direkt.) ir Aleksandras Dundulis (sekretorius). Institute dėsto: Dr. P. Jonikas, A. Liulevičius, kun. B. Markaitis ir kiti. Jį lanko keliasdešimt studentų. Nėra abejonės, kad jie ir bus lietuvių tautos individualybės laidas ateičiai, ko iš jų laukia lektorai ir tikisi lietuviška visuomenė.

Kęstas Reikalas